

30.04.2024

Dnrot

20733/03.04.04.04.16/2021

20762/03.04.04.04.16/2021

20788/03.04.04.04.16/2021

20799/03.04.04.04.16/2021

20800/03.04.04.04.16/2021

21508/03.04.04.04.16/2021

**Asia**

Osayleiskaavan hyväksymistä koskevat valitukset

**Valittajat**

1) Ylläksen Laavu Oy

2) Aili Tapojärvi-Lantto ja Ana Alvarado-Tapojärvi

Yhdyshenkilö: Aili Tapojärvi-Lantto

3) Raimo Roininen asiakumppaneineen

Asiamies: Raimo Roininen

4) Äkäslompolon Kyläyhdistys ry asiakumppaneineen

Asiamies: asianajaja Sakari Niemelä

Asianajotoimisto Ympäristölaki Oy

5) Hanna Yksjärvi ja Mika Haverila

Yhdyshenkilö: Hanna Yksjärvi

6) Kyösti Vanha asiakumppaneineen

Asiamies: asianajaja Sakari Niemelä

Asianajotoimisto Ympäristölaki Oy

**Päätös, josta valitetaan****Kolarin kunnanvaltuusto 10.5.2021 § 9**

Valtuusto on hyväksynyt Hannukaisen kaivosalueen osayleiskaavan.

## Vaatimukset hallinto-oikeudessa

- 1) **Ylläksen Laavu Oy** on valituskirjelmästäan ilmenevin perustein vaatinut valtuuston päätöksen kumoamista.

Valitusoikeutensa osalta Ylläksen Laavu Oy on todennut omistavansa osakkeen Kolarin kunnan Ylläsjärven kylän Palovaarassa sijaitsevasta Kiinteistö Oy Lomaylläs Majoista, jonka perusteella yhtiö hallitsee omalla tontilla sijaitsevaa loma-asuntoa paritalosta. Loma-asunto sijaitsee noin kymmenen kilometrin etäisyydellä kaivoksen avolouhoksista ja sivukivikasoista. Tuulet levittävät myrkyllisiä ilmansaasteita Palovaaraan saakka. Lisäksi avolouhostoiminnasta aiheutuu melua ja valosaastetta. Yhtiön loma-asunnon viihtyisyys ja käytettävyys sekä käypä arvo markkinoilla laskevat. Koska osayleiskaavan hyväksymistä koskeva päätös vaikuttaa yhtiön oikeuteen ja etuun, yhtiötä on pidettävä asiassa asianosaisena.

- 2) **Aili Tapojärvi-Lantto ja Ana Alvarado-Tapojärvi** ovat vaatineet valtuuston päätöksen kumoamista kaavassa osoitetun purkuputken sijainnin osalta. Valittajille on korvattava kaivoksesta heidän tiloilleen aiheutuvat vahingot ja haitat.

Vaatimustensa perusteluina valittajat ovat todenneet, että valtuusto on ylittänyt toimivaltansa ja että päätös on lainvastainen yksityisen omistusoikeuden ja yksityishenkilöiden kannalta. Hyväksytty kaava loukkaa valittajien maa- ja vesioikeuksia heidän omistamillaan tiloilla (kiinteistötunnukset 273-401-3-22, 273-401-3-28, 273-401-3-32 ja 273-401-273-3). Hyväksytyn kaavan mukainen purkuputki sijoittuu valittajien omistamalle Niva-nimiselle tilalle vuonna 2005 istutetulle metsäalueelle sekä Saukkomukanmaalle että Tornion-Muonion osayleiskaavassa osoitetulle rantarakennustontille.

- 3) **Raimo Roininen asiakumppaneineen** on vaatinut valtuuston päätöksen kumoamista. Kolarin kunta on velvoitettava korvaamaan valittajien oikeudenkäyntikulut korkolain mukaisine laillisine viivästyskorkoineen. Kaavan täytäntöönpano on kiellettävä, kunnes päätös on lainvoimainen.

Vaatimustensa perusteluina valittajat ovat todenneet seuraavaa:

### ***Tiedottaminen kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä***

Kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen sähköisesti julkaistussa aineistossa ei ole ollut hyväksytyn yleiskaavan kaavaselostusta, Natura-arviointia eikä Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (jäljempänä ELY-keskus) tai luonnonsuojelualueiden haltijoiden arvioita Natura-arvioinnista. Osallisilla ei siten ole ollut mahdollisuutta arvioida tehtyjen selvitysten riittävyyttä. Kaavapäätöksestä ei ole tiedotettu maankäyttö- ja rakennusasetuksen 94 §:n 2 momentissa edellytetyllä tavalla. Päätös on kumottava menettelyvirheen johdosta.

Hallinto-oikeuden on selvitettävä uuden valitusosoituksen antamista koskevan menettelyn lainmukaisuus.

### ***Kaava-asian käsittely valtuustossa***

Valtuuston kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen pöytäkirjanotteen mukaan yleiskaavan kaavaselostus ei ole ollut mukana valtuuston käsitellessä kaava-asiaa. Valtuutetuilla ei ole ollut käytettävissään myöskään kaivoksen yöaikaista toimintaa koskevaa meluselvitystä. Valtuutetuilla ei siten ole ollut mahdollisuutta arvioida selvitysten riittävyyttä, ja päätöstä hyväksyttäessä on tapahtunut käsittely- ja menettelyvirhe. Asiassa on myös jäänyt epäselväksi, onko kunnanhallituksen jäsenillä ja valtuutetuilla ollut päätöksenteon pohjaksi käytettävissään oikea nettilinkki koko laajaan ja ajantasaiseen kaava-aineistoon.

### ***Vuorovaikutusmenettely***

Kaivosyhtiön alkuperäisenä tarkoituksena on ollut järjestää kaivostoiminta avolouhoksilla vuorotyönä siten, että toimintaa ei olisi yöaikaan maan pinnalla. Kaivosyhtiö on muuttanut tuotantosuunnitelmaa siten, että työtä tehdään ympärivuorokautisesti. Yöaikaista toimintaa koskeva meluselvitys ei ole kuitenkaan ollut esillä kaavaehdotusvaiheessa, minkä vuoksi kaavaehdotus olisi tullut asettaa uudelleen nähtäville. Valittajat eivät ole voineet osallistua viranomaisneuvotteluun 10.10.2018, jossa on käsitelty tarvetta asettaa kaavaehdotus uudelleen nähtäville, eivätkä he ole siten voineet ilmaista kantaansa tuotantosuunnitelman muutoksiin. Kunnan esittämä perustelu sille, miksi kaavaehdotusta ei ole ollut aiheutta laittaa uudelleen nähtäville, on virheellinen.

### ***Selvitysten riittävyys ja kaavan sisällöllinen lainmukaisuus***

#### ***Lähtökohdista ja valitusperusteista yleisesti***

Hyväksytty osayleiskaava mahdollistaa pinta-alaltaan Suomen suurimmaksi muodostuvan avolouhoksen toiminnan lähimmillään muutaman sadan metrin etäisyydellä asumuksista, kaavoissa turvatusta virkistysalueverkostosta, puhtaasta vesistöistä ja Natura-alueesta. Valittajien omistamat rakennetut kiinteistöt sijaitsevat Hannukaisen kylässä noin 190–1 000 metrin etäisyydellä osayleiskaava-alueen rajasta ja 400–1 000 metrin etäisyydellä Hannukaisen avolouhoksesta.

Alueen käyttämiseen kaivosalueena ei ole oikeutta, koska Hannukaisen kaivospiirin määrittämisestä koskeva Tukesin päätös on kumottu ja kaivosalueen kaavoittamiselta puuttuu näin ollen se lähtökohta, mihin kaava ja sen selvitykset on perustettu. Selvittämättä ovat siten kaivoslain (621/2011) 18 §:n 1 momentin ja 19 §:n 1 momentin vaatimukset.

Samanaikaisesti kaavoituksen kanssa on laadittu hankkeen ympäristölupahakemusta. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (jäljempänä AVI) on jättänyt päätöksellään 3.12.2020 kaivoksen ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen käsittelemisen sillensä. Hannukaisen kaivosalueen kaavoitus perustuu näin ollen rauenneisiin peruslähtökohtiin kaivostoiminnan laajuudesta ja sen vaikutuksista sekä ei-ajantasaisiin tutkimuksiin ja selvityksiin.

Sittemmin tehdyn uuden ympäristölupahakemuksen johdosta pidetyssä ympäristönsuojelulain mukaisessa lupaviranomaisen AVI:n järjestämässä tapaamisessa vuonna 2022 lupaviranomainen ei ole pitänyt hankkeesta aiheutuvia päästöjä koskevia suunnitelmia riittävän yksityiskohtaisina lupaharkinnan perusteeksi. Tämäkin osoittaa, ettei hyväksytty osayleiskaava ole voinut perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaisiin riittäviin selvityksiin. AVI on sittemmin 15.12.2023 tekemällään päätöksellä jättänyt hakemuksen tutkimatta.

Osayleiskaava on laadittu ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (jäljempänä YVA-menettely) laaditun vaihtoehdon neljä pohjalta. Hyväksytyssä osayleiskaavassa ei ole kuitenkaan osoitettu YVA-menettelyssä esitettyä yhden kilometrin suoja-aluetta kaivosalueen ympärille. ELY-keskuksen hankkeen YVA-arvioinnista antama lausunto 24.1.2014 on perustunut siihen, että avolouhoksen ympärille toteutetaan kilometrin suoja-alue, jonka sisäpuolella ei ole vaikutuskohteita. Lisäksi avolouhoksen ja valittajien vapaa-ajan asuntojen välille oli suunniteltu meluvalleja ja räjäytystöissä olisi käytetty pienempiä räjäytysainemääriä. Kun kilometrin suoja-alue on poistettu hyväksytystä kaavaratkaisusta, laadittuun YVA-selostukseen ja -lausuntoon ei voida enää vedota. YVA-selvitys on tekemättä kaavassa osoitetusta vaihtoehdosta ja valittajiin kohdistuvista vaikutuksista. Valittajilla on oikeus vedota osayleiskaavaa koskevassa valituksessaan vuonna 2013 tehdyn YVA-menettelyn puutteellisuuteen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n 1 momentin mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Hannukaisen kaivosalueen osayleiskaavaa valmisteltaessa laaditun osallistumis- ja arviointisuunnitelman pohjalta toteutetut vaikutusselvitykset ovat riittämättömiä. Kaavan vaikutusalueella asuvien ja muiden siellä liikkuvien henkilöiden terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavia pöly-, melu-, värinä-, asbesti- ja ilmanpaineselvityksiä tai lentokivi- ja onnettomuusriskeihin liittyviä selvityksiä ei ole laadittu siten kuin maankäyttö- ja rakennuslain 9 § edellyttää. Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ää ja 63 §:ää on sovellettu virheellisesti.

Selvitysten ja tutkimusten puutteiden vuoksi asiassa ei ole mahdollista arvioida sitä, täyttääkö osayleiskaava maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:ssä säädetyt sisältövaatimukset mahdollisuudesta turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön, ympäristöhaittojen vähentämisestä, rakennetun ympäristön, maiseman ja

luonnonarvojen vaalimisesta sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävydestä. Yleiskaava ei myöskään saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Siltä osin kuin asiaa voidaan tehtyjen selvitysten perusteella arvioida, osayleiskaava ei täytä edellä mainittuja yleiskaavalle asetettuja sisältövaatimuksia.

*Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maakuntakaavan vastaisuus*

Osayleiskaava ei toteuta valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, koska kaavassa ei ole varauduttu millään tavalla sään ääri-ilmiöihin, tulviin ja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Kaava ei myöskään ehkäise sisällöllisesti riittävästi melusta ja tärinästä aiheutuvia terveyshaittoja.

Tunturi-Lapin maakuntakaavassa Hannukaisen kaivosalue on osoitettu kaivosaluetta koskevalla merkinnällä (EK). Aluetta koskevan suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon lähialueen matkailu-, virkistys- ja luontoarvot. Kaivostoiminta tulee suunnitella niin, että se ei Tornionjoen-Muonionjoen vesistöalueen Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla alueella aiheuta merkittäviä päästöjä tai hydrologisia vaikutuksia tai muutenkaan merkittävästi heikennä alueen niitä luonnonarvoja, joiden vuoksi se on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon.

ELY-keskus on katsonut lausunnoissaan 19.2.2019 ja 28.10.2019, että sekä Hannukaisen kaivoshankkeen että Ruotsin puolen Kaunisvaaran kaivoshankkeen vesistökuormituksesta aiheutuvien päästöjen yhteisvaikutuksia koskevat selvitykset Tornionjoen-Muonionjoen vesistöalueen Natura-alueen suojeluperusteisiin ja Niesajokeen ovat puutteellisia. Lisäksi asiantuntijat ovat nähneet riskin mahdollisesta vesistöyhteydestä rouheisen kallioperän kautta kaivoksen avolouhoksen ja Äkäsjoen välillä. Natura-arviointi ei näin ollen ole valmis, eikä maakuntakaava ole siten ollut riittävästi ohjeena osayleiskaavaa laadittaessa.

Valittajien kiinteistöt sijaitsevat maakuntakaavassa osoitetulla seudullisesti alueen virkistysväylien kannalta tärkeällä virkistysalueella (V). ELY-keskus on katsonut, että Hannukaisen kaivoksen merkittävän meluvaikutuksen ja lentokiviriskin vuoksi Äkäsjoen virkistyskäyttöä menetetään kuuden kilometrin matkalta. Samat kielteiset vaikutukset kohdistuvat Äkäsjoen rannan ja rannan lähellä olevien valittajien vapaa-ajan asumisen virkistysarvoille 1 000 metriin saakka osayleiskaavan rajasta. Kaivostoiminnan vuoksi virkistysalueen käyttö maakuntakaavassa määrättyyn tarkoitukseen estyy.

*Tuuliolosuhteet ja inversio*

Erilaisten päästöjen määrään vaikuttavat sääolosuhteet, kuten tuuli. YVA-selostuksen mukaan tuulimallinuksissa on saatu erilaisia tuloksia. Yhtiön teettämä tuulimallinnus on virheellinen lähtökohdiltaan ja

johtopäätöksiltään. Tuulimallinnus perustuu vain lyhyen, luultavasti noin vuoden ajanjakson lähtötietoihin, ja tuulimallinnuksen vallitsevien tuulien suunta ja voimakkuus on virheellinen. Tuulimallinnuksessa tuulen pääasialliseksi suunnaksi on esitetty lounas, kun valittajien asiantuntijalla teettämän, vuosien 2017–2021 tilastoihin perustuvan selvityksen mukaan tuulen pääasialliset suunnat ovat pohjoistuuli 350 astetta ja etelätuuli 170 astetta.

Eri vaikutusmallinnusten lähtökohtana olisi pitänyt käyttää Hannukainen Mining Oy:n kaivosalueella sijaitsevan sääaseman tuulitietoja. Osayleiskaavan perustana olevissa vaikutusselvityksissä on virheellisesti lähtökohtana käytetty Kittilässä 41 kilometrin etäisyydellä kaava-alueesta sijaitsevan Ilmatieteenlaitoksen sääaseman tuulituloksia.

Erityisesti Suomen Lapissa esiintyvän ilman kanavoitumisilmiön eli inversion merkitystä tuuliolosuhteisiin, pöly-, melu- ja ilmanpaineaaltovaikutuksiin sekä kaasupäästöihin ei ole selvitetty. Lämpötilainversion vaikutus avolouhoksiin perustuvaan kaivostoimintaan on ylipäänsä huomattava, ja Hannukaisessa inversio esiintyy voimakkaana.

#### *Pölyvaikutukset*

ELY-keskus on lausunnossaan 15.9.2015 katsonut, että kaivoksen toiminnan aikainen pölyvaikutus voi laajimmillaan kulkeutua seitsemän kilometrin etäisyydelle kaivoksesta. Valittajien vapaa-ajan asuntojen alue altistuu vakavalle räjähdyskaasu- ja asbestipölylle. Tuulen suunnan ollessa Hannukaisen kylän suuntaan suojavalli aiheuttaa ilmanpyörteitä ja näin syntyvä pöly todennäköisesti leviää täysin hallitsemattomasti joka suuntaan lähialueelle. Kun sivukivikasat ovat huomattavasti korkeammalla kuin suojavalli, suojavallilla ei ole esitettyjä suojaavia vaikutuksia. Pölymallinnusta ei ole tehty lainkaan korkeusasemien +235 mpy ja +320 mpy välille. Kaivoksessa tapahtuvaa yöaikaista toimintaa ei myöskään ole otettu huomioon pölyselvityksessä eikä tehty tätä koskevaa erillistä selvitystä. Valittajien valituksensa liitteenä toimittaman diplomi-insinööri Leif Ramm-Schmidtin asiantuntijalausunnon mukaan suojavallilla ei ole pölyn leviämistä estävää vaikutusta. Lausunnon mukaan Hannukaisen kuitumateriaalit ovat hyvin terävsärmäisiä ja ne aiheuttavat terveyshaittaa. Kaavaa valmisteltaessa ei ole laadittu asianmukaisia asbestiselvityksiä ja asbestin leviämistä ympäristöön osoittavia asbestimallinnuksia.

Valittajien valituksensa liitteenä toimittaman professori Jorma Rantasen lausunnon mukaan Hannukaisen kaivoshankkeeseen liittyvät terveys- ja ympäristöriskit ovat luonteeltaan monin osin pitkäaikaisvaikutteisia ja kaivoshankkeesta potentiaalisesti aiheutuvat terveys- ja ympäristöhaitat ovat esteenä kaivoksen käynnistämiseksi Hannukaisessa. Rantanen on todennut, että riskialttiissa tuotannossa ja prosesseissa riskin aliarviointi tai huomiotta jättäminen saattaa tuottaa lyhytkestoista taloudellista etua, mutta aiheuttaa samalla pitkän aikavälin palauttamattomia terveydellisiä ja ympäristöllisiä haittoja.

### *Meluvaikutukset*

Tehdyt meluselvitykset perustuvat Hannukaisen vapaa-ajan asuntojen alueen osalta suojavallin väitettyyn estävään vaikutukseen. Diplomi-insinööri Leif Ramm-Schmidt on laatinut valittajien valituksen liitteenä toimittaman asiantuntijalausannon meluvallin mahdollisista estävistä vaikutuksista ja päätyntä selvityksessään siihen, ettei suojavallilla ole melua estävää vaikutusta. Puolet suunnitellusta suojavallista mukailee irtomaan läjityskasaa siten, että näillä kohdin suojavallia vaikutusten kannalta ei ole lainkaan. Aerodynamiikan lakeja ei ole noudatettu, ja meluselvitykset perustuvat virheelliseen johtopäätökseen vallitsevista tuulista. Laaditun meluselvityksen mukaan valittajien omistamien vapaa-ajan asuntojen alue sijoittuu melumallinnuksissa alueelle, jossa meluarvot ylittävät sallitut arvot, vaikka tuulitiedot ovat selvityksessä olleet virheelliset. Melumallinnuksia ei ole tehty korkeudelle +320 metriä, joka on sivukivikasojen korkeus. Sivukivikasoilta on suora yhteys ilman mitään melua vaimentavia esteitä useille Hannukaisen rantakaava-alueen kiinteistöille.

### *Tärinä, ilmanpaineaallot ja lentokivet*

Kaavan laatimisen yhteydessä ei ole laadittu mallinnusta tärinän lähialueille ja valittajien kiinteistöille aiheutuvista vaikutuksista, vaikka tärinän mallintamiseen on olemassa käyttökelpoiset geotekniset menetelmät. Avolouhoksessa tehtävistä räjäytystöistä aiheutuu merkittäviä vahinkoja valittajien rakennetuille kiinteistöille. Kun osayleiskaavassa ei ole osoitettu kilometrin suoja-aluetta, myös räjäytysten ilmanpaineaallot aiheuttavat kielletyn turvallisuus- ja terveystarvian ainakin 1 000 metriin saakka avolouhoksesta.

Kaavan valmistelun yhteydessä laaditussa turvallisuus- ja lentokiviselvityksessä tunnustetaan, että kaivoksen eteläkärjen avolouhoksen lentokiviriski on merkittävä. Valittajien kannalta lentokivillä ja niiden aiheuttamalla turvallisuusriskillä on huomattava merkitys. Kun suuret kivenlohkareet voivat sinkoutua jopa 1 000 metrin etäisyydelle, suunniteltu meluvalli ei suojaa asianmukaisesti lähialueen asuntoja, virkistysalueen käyttäjiä tai melojia ja kalastajia lentokiviriskeiltä. Turvallisuus- ja lentokiviselvityksessä esitetty johtopäätös siitä, että kivenlohkareet sinkoavat asutuksesta pois päin, ei perustu tutkimuksiin tai selvityksiin. Lentokiviriskiä ei ole selvitetty asianmukaisesti. Koska hyväksytyssä osayleiskaavassa ei ole osoitettu kilometrin suojavyöhykettä, avolouhos aiheuttaa kielteisiä vaikutuksia ja vakavan lentokiviriskin. Suojavallilla ei ole merkitystä lentokiviriskin kannalta. Kaavan laatimisen yhteydessä on selvittävä kaava-alueen ulkopuolella olevan alueen turvallisuus. Kaavoituksessa sovitetaan yhteen eri toimintoja, eikä turvallisuutta koskevia kysymyksiä voida jättää jälkivalvonnan varaan.

### *Maisemavaikutukset*

Hannukaisen ja Rautuvaaran kaivosalueiden rakentaminen muuttaa maiseman muotoa, väriä ja rakennetta laajalla alueella. ELY-keskus on huomauttanut, että yhtiön teettämät erillisselvitykset maisemasta, pölystä ja melusta tarkastelevat kutakin vaikutusta erillään kokonaisuudesta. Kokonaisvaikutusten arviointi puuttuu. Kaivostoiminta vaikuttaa oleellisesti valittajien rantakaava-alueen kiinteistöihin ja alueen maisem-arvoihin kaivosalueen välittömässä läheisyydessä. Meluvalli tulee rajaamaan monen kiinteistön horisontin näkymää. Sivukivikasat ovat niin korkeita, että ne tulevat näkymään suunnitellusta suojavallista huolimatta useille valittajien kiinteistöille. Äkäsjoen itäpuolella sijaitsevat kiinteistöt kärsivät maisemahaitoista. Osayleiskaava ei ota maankäyttö- ja rakennuslaissa edellytetyllä tavalla huomioon maiseman vaalimista.

### *Natura-arviointi ja vesistövaikutukset*

ELY-keskus on lausunnossaan 19.2.2019 katsonut, että selvitykset ovat puutteelliset Muonionjokeen ja Niesajokeen päätyvien päästöjen osalta. Muonionjoen osalta ELY-keskus on pitänyt vaarana Hannukaisen kaivoksen ja Ruotsin puolella olevan Kaunisvaaran kaivoksen yhteisvaikutuksia. EU-oikeuden edellyttämiä tutkimuksia kaivoksen vaikutuksista ja päästöistä pintavesiin ja pohjavesiin ei ole tehty.

Osayleiskaavan hyväksymistä koskeva päätös on maankäyttö- ja rakennuslain 197 §:n ja luonnonsuojelulain 65 §:n vastainen. Osayleiskaavaa ei olisi saanut hyväksyä, koska kaivostoiminnan mahdollistaman kaavan vaikutuksia Niesaselän sekä Tornionjoen-Muonionjoen vesistön Natura 2000 -alueisiin ei ole asianmukaisesti arvioitu.

ELY-keskuksen kalatalouspalvelut on katsonut, ettei Hannukaisen alue sovellu kalataloudellisten arvojen vuoksi mittavan kaivostoiminnan alueeksi.

### *Maanomistajille aiheutuva kohtuuton haitta*

Kaivoksen valmistelutöiden käynnistymisen jälkeen valittajien kiinteistöjä ei voida enää käyttää nykyisiin tarkoituksiin. Alue muuttuu kaivosalueen kaltaiseksi alueeksi ja teollisuusalueeksi melun, pölyn, tärinän ja lentokivien vuoksi, ja valittajien kiinteistöt ja niillä sijaitsevat rakennukset tulevat vaurioitumaan. Kaava vaikeuttaa valittajien omistamien vapaa-ajan asuntojen alueen kaavoituksen toteuttamista ja aiheuttaa valittajille kohtuutonta haittaa. Kaava aiheuttaa myös valittajien kiinteistöjen arvojen alenemista, estää kiinteistöjen käytön kehittämistä ja vaikeuttaa vaihdantaa. Kaava merkitsee sitä, että valittajat eivät voi nauttia omaisuudestaan Suomen perustuslaissa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa säädetyllä tavalla.



*Muut kaavan sisällöllistä lainmukaisuutta koskevat valitusperusteet*

Suojavallia tarkoittava kaavamerkintä (suv) on puutteellinen. Kaavassa olisi tullut määrätä suojavallin korkeus, koska sillä on huomattavaa merkitystä sen kannalta, täyttääkö kaava yleiskaavan sisältövaatimukset. Myös se, että purkuputken sijainti on kaavassa osoitettu vain ohjeellisena ja että hihnakuljettimen rakenne koteloinnin osalta on määräämättä, tekee kaavasta lainvastaisen.

Osayleiskaavassa on osoitettu kolme kyläaluetta (AT-2) aivan kaivostoiminnalle varattujen alueiden läheisyyteen. Kaivostoiminnasta aiheutuvaa melua ei ole mahdollista torjua näin lähellä kaivosta. Koska yleiskaava ei ole tältä osin toteutettavissa, se on lainvastainen.

Osayleiskaavan yleismääräyksen mukaan koko kaava-alue on suunnittelutarvealuetta. Määräys on ristiriitainen yleiskaavassa ranta-asemakaavoitetun alueen (rk) ja asemakaavoitettavaksi osoitettujen alueiden (RA-3, EKT-1, EKT/kem-1, EKT/kem-2) kanssa sekä niiden alueiden kanssa, joille on määrätty ehdoton rakentamisrajoitus maankäyttö- ja rakennuslain 43 §:n 2 momentin mukaisesti (M-1, M-2 ja MY). Lisäksi on otettava huomioon, että MY-aluevaraus sijaitsee ranta-alueella ja suunnittelutarpeesta ranta-alueella säädetään 72 §:ssä. Ehdoton rakentamisrajoitus tarkoittaa, että rakentamismahdollisuus on ratkaistu yleiskaavassa. Yleiskaava ei ole yksiselitteinen, ja se on maankäyttö- ja rakennuslain vastainen.

- 4) **Äkäslompolon Kyläyhdistys ry asiakumppaneineen** on vaatinut valtuuston päätöksen kumoamista. Kaavan täytäntöönpano on kiellettävä, kunnes päätös on lainvoimainen. Kolarin kunta on velvoitettava korvaamaan valittajien oikeudenkäyntikulut korkolain mukaisine laillisine korkoineen.

Vaativustensa perusteluina valittajat ovat todenneet seuraavaa:

***Tiedottaminen kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä***

Päivitetty kaavaselostus, josta kaavaehdotukseen tehdyt muutokset ovat ilmenneet, ei ole ollut käytettävissä valituksenalaisesta kaavapäätöksestä tiedotettaessa. Kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä ei ole tiedotettu maankäyttö- ja rakennusasetuksen 94 §:n 2 momentin mukaisesti. Asia on palautettava valtuustolle uudelleen käsiteltäväksi valtuuston muutoksenhakuohjausta koskevan puutteen vuoksi.

***Valtuuston toimivalta***

Kaavapäätös on perusteltu puutteellisesti. Päätöksessä tai sen tausta-aineistossa ei ole esitetty perusteluja kaavan hyväksymiselle ennen kaavan keskeisten vaikutusten selvittämistä ja lopullista hankekuvausta, vaikka kaavan hyväksymispäätöksessä todetaan kunnan olevan tietoinen lupamenettelyihin liittyvien selvitysten keskeneräisyydestä ja siitä, että ne

eivät ole olleet käytettävissä kaavapäätöstä tehtäessä ja silloin kun kaava-aineisto on ollut nähtävillä. Kaavapäätös on hyväksytty valittajien muistutuksessaan ja viranomaisten lausunnoissaan esittämien seikkojen vastaisesti ilman ymmärrettäviä ja objektiivisia perusteluja.

Osayleiskaavan hyväksymistä koskeva päätös on tehty tietoisesti puutteellisten selvitysten pohjalta. Kunta on kaavoitusmenettelyssä suosinut kaivoselinkeinoa noudattamatta hallinto-oikeudellisia tasapuolisuuden, puolueettomuuden ja tarkoitussidonnaisuuden periaatteita ja objektiivisuuden vaatimusta. Tällainen menettely ja päätöksenteko eivät kuulu kunnan yleiseen toimialaan, minkä vuoksi valtuusto on ylittänyt toimivaltansa. Valittajat ovat viitanneet hallinnon oikeusperiaatteiden soveltamisen osalta oikeuskäytäntöön (KKO 2023:17).

### ***Vuorovaikutusmenettely***

Nähtäville asetettu kaavaehdotus on perustunut vuonna 2014 päättyneen YVA-menettelyn yhteydessä tehtyihin puutteellisiin ja vanhentuneisiin tietoihin kaavan vaikutuksista, eivätkä kaavan perusteena olleet selvitykset ole tarjonneet osallisille mahdollisuutta osallistua kaavoitusmenettelyyn riittävien tietojen pohjalta. Nähtävillä olleessa kaavaehdotuksessa ei ole ollut mukana melumallinnuksen täydennystä yöaikaisesta melusta. Yksinomaan kaavaselostuksesta ilmenevien tietojen pohjalta osalliset eivät ole pystyneet arvioimaan kaavaratkaisun perusteita. Kaavoitusmenettely ei siten täytä maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:ssä osallistumiselle ja vuorovaikutukselle asetettuja vaatimuksia. Suomen perustuslain 20 §:n mukainen vaatimus jokaisen mahdollisuudesta vaikuttaa elinympäristöönsä koskevaan päätöksentekoon ei myöskään toteudu.

### ***Selvitysten riittävyys ja kaavan sisällöllinen lainmukaisuus***

#### ***Lähtökohdista ja valitusperusteista yleisesti***

Kaavan vaikutusten arviointi on perustunut vuonna 2014 laadittuun YVA-arviointiin ja ympäristölupamenettelyyn. Hanke on muuttunut olennaisesti YVA-arvioinnin jälkeen. Muutokset ovat liittyneet muun muassa vesien hallintaan, jätehuoltoon, suojavallirakenteeseen, suojavyöhykkeen poistamiseen, kemikaalien käyttöön ja liikennemäärän merkittävään kasvuun. Myös ympäristön olosuhteet ovat muuttuneet varsinkin Ruotsin Pajalan Kaunisvaaran kaivoshankkeen myötä. Yhteisvaikutuksia tämän hankkeen kanssa ei ole selvitetty. YVA-arviointi ja Tornion-Muonionjoen Natura 2000 -aluetta koskeva Natura-arviointi on todettu olennaisilta osiltaan puutteellisiksi. Näiltä osin valittajat ovat viitanneet valituksen liitteenä oleviin tekniikan tohtori, professori emeritus Kari Heiskasen ja diplomi-insinööri Leif Ramm-Schmidtin lausuntoihin. Myös ympäristölupamenettelyn yhteydessä esitetyt vaikutusarviointit ovat puutteellisia vaikutuksia koskevien tietojen riittämättömyyden ja hankkeen muutosten vuoksi.

Käsitys selvitysten riittämättömyydestä on vahvistunut sittemmin tehdyn uuden ympäristölupahakemuksen johdosta pidetyssä ympäristölupaviranomaisen järjestämässä ympäristönsuojelulain mukaisessa tapaamisessa, jossa ympäristölupaviranomainen ei ole pitänyt hanketta koskevia suunnitelmia riittävän yksityiskohtaisina lupaharkinnan perustaksi. Tämä osoittaa, että hankkeen suunnittelu on edelleen siinä määrin yleispiirteistä, että se ei muodosta riittävää perustaa vaikutusten arvioinnille, maankäytön suunnittelulle tai aluetarpeiden määrittämiselle ja kohdentamiselle. AVI on sittemmin 15.12.2023 tekemällään päätöksellä jättänyt kaivoshankkeen ympäristö- ja vesitalouslupaa koskevan hakemuksen tutkimatta.

Kaavan yhteisvaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon myös muut samaan vesistöalueeseen vaikuttavat hankkeet. Hannukaisen ja Pajalan Kaunisvaaran kaivoshankkeiden lisäksi on otettava huomioon Muonionjoen-Tornionjoen valuma-alueelle suunnitteilla olevat Talka AB:n kaksi grafiittikaivoshanketta ja Copperstone Viscaria AB:n kaivoshanke, joista on käynnistetty YVA-arvioinnit. Ympäristöministeriö on Ruotsille Pajalan Kaunisvaaran kaivoshanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä antamassaan vastauksessa todennut, että hankkeen rajat ylittäviä vaikutuksia Suomeen ei ole arvioitu riittävällä tavalla. Näin ollen myöskään Hannukaisen kaivoshankkeen yhteisvaikutuksia Kaunisvaaran hankkeen kanssa ei ole voitu arvioida.

Hankesuunnitelman keskeneräisyyden ja ympäristön olennaisten muutosten vuoksi suunnitellun toiminnan yhteensovittamista muiden maankäyttötarpeiden kanssa ei voida arvioida. Selvitysten puutteet koskevat kaivoshankkeen perustavaa laatua olevia toimintaedellytyksiä kuten vesien hallintaa, jätevesialtaiden riittävyttä, vaikutuksia alueen jokiluontoon, vaikutuksia asumiseen ja loma-asumiseen, ympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta, vaikutuksia luontaiselinkeinojen ja matkailun toimintaedellytyksiin sekä Natura-arvoihin. Myöskään vaikutuksia kunnan jätevesien käsittelyyn ei ole riittävällä tavalla selvitetty.

Tehdyt selvitykset eivät täytä maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisia kaavan hyväksymiselle asetettuja vaatimuksia. Kaavoittaja ei ole huolehtinut hallintolain 31 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Käytettävissä olleiden selvitysten perusteella ei voida varmistua maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:ssä tarkoitettujen kaavan sisältövaatimusten täyttymisestä.

Selvitysten puutteista huolimatta on jo nähtävissä, että kaavan toteuttaminen muuttaa alueen ympäristöä ja olosuhteita merkittäväällä tavalla. Tunturialueen erityiset luonnonolosuhteet muuttuvat teollisen tuotannon alueeksi, mikä heikentää merkittäväällä tavalla kaavan vaikutusalueen luonnonarvoja ja luontoon pohjautuvien elinkeinojen, kuten matkailun ja porotalouden, harjoittamista ja kehittämisen edellytyksiä. Kaava mahdollistaa vaarallisen toiminnan harjoittamisen

asutuksen läheisyydessä puutteellisin suojaetäisyyksin, ja kaavan toteuttaminen aiheuttaa kaivoksen lähialueen asukkaille vakavia terveys- ja turvallisuusriskejä. Hankkeesta aiheutuvat asbestipölyt, melu, värinä ja lentokivet aiheuttavat terveyshaittaa ja vaarantavat kiinteistöjen käytön. Kaava aiheuttaa lähialueen kiinteistönomistajille ja -haltijoille kohtuutonta haittaa. Osayleiskaava ei täytä myöskään yhdyskuntarakenteen toimivuuden, taloudellisuuden eikä ekologisen kestävyysvaatimuksia.

#### *Maakuntakaavan vastaisuus*

Osayleiskaava on maakuntakaavan vastainen, koska se ei toteuta maakuntakaavan aluekohtaista määräystä, jonka mukaan kaivosalueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon lähialueen matkailu-, virkistys- ja luontoarvot sekä suunnitella kaivostoiminta niin, että se ei Tornionjoen-Muonionjoen vesistöalueen Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla alueella aiheuta merkittäviä päästöjä tai hydrologisia vaikutuksia tai muutenkaan merkittävästi heikennä alueen niitä luontoarvoja, joiden vuoksi se sisältyy Natura 2000 -verkostoon. Kaavaa laadittaessa ei ole huomioitu osayleiskaava-alueen sijoittumista pieneltä osin maakuntakaavassa osoitetulle matkailun vetovoima-alueelle (mv). Osayleiskaava-alue sijaitsee myös kokonaisuudessaan erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella. Kaava heikentää merkittävästi poronhoidon edellytyksiä poronhoidolle tärkeiden alueiden pirstoutumisen vuoksi.

#### *Pölyvaikutukset*

Kaava-alueella merkittävin pölynpäästölähde on sivukiven kuljetus ja kasaaminen Kuervaaran rinteelle. Pölymittauksissa ei ole huomioitu alueen erityispiirteitä. Tunturit kiihdyttävät pölyn leviämistä ilmapirran noustessa tunturin päälle tai kiertäessä sitä. Suojavalli ei estä pölyn leviämistä. Pölyn irtoaminen vallista voi olla huomattavaa, koska valli on pitkän aikaa ruohoton ja puuton. Pölypäästölaskelmat ovat olleet alimitoitettuja kaavaehdotuksen kuulemisvaiheessa. On hyvin mahdollista, että kivipinnasta irtoavan pölyn tuulieroosion mallintamisen tulos on merkittävästi liian vähäinen jättäen raskaan liikenteen aiheuttaman pölyämisen vähälle huomiolle, ja lisäksi pölyä leviää läjityksessä turismin kannalta merkittävillä alueilla. Diplomi-insinööri Ramm-Schmidtin lausunnossa asbestiriskiä on pidetty ilmeisenä, ja lausunnossa on todettu, että hiljattain julkaistusta salatusta koerikastusraportista ilmenee, että mineraalinäytteistä 0,01–8,36 prosenttia on asbestimineraalia aktinoiliittia. Kun mineraali jauhaantuu, siitä voi syntyä asbestikuituja. Mikäli pöly sisältää asbestikuituja, pöly muuttuu terveydelle vaaralliseksi.

#### *Meluvaikutukset ja lentokivet*

Melumallinnus pohjautuu virheellisiin tuulitietoihin ja ilmeisen virheellisiin mallinnuksiin. Kun otetaan huomioon tuulen käyttäytyminen suojavallin kohdalla, valli ei estä melun leviämistä. Mikäli valli rakennettaisiin korkeampana, vallin vaatima tila ja maisemavaikutus muuttuisivat.

Ympäröivän erämaa-alueen luonteen ja luontaiselinkeinojen ja virkistykseen kannalta riittävänä ei voida pitää sitä, että erämaa-alueella ei altistuta suoranaisesti melusta aiheutuvalle terveyshaitalle. Kaavoituksessa melun vaikutusta ja sen häiritsevyyttä ei ole tarkasteltu ympäröivän alueen erämaisyyden kannalta, vaikka kaavan tavoitteeksi on asetettu muun muassa kaivostoiminnan ja matkailuelinkeinon yhteensovittaminen. Kaivostoiminnan vuoksi alueen äänimaisema muuttuu oleellisesti.

Kaava perustuu lentokiviriskin osalta puutteelliseen selvitykseen, eikä kaivosyhtiön selvitys irtokivien lentoetäisyyksistä ole uskottava. Suojavalli ei vähennä lentokiviriskiä, ja suojaetäisyyden pitäisi olla reilusti yli kilometri.

#### *Natura-arviointi ja vesistövaikutukset*

Kaavan vaikutuksia Tornion-Muonionjoen Natura 2000 -alueeseen ei ole selvitetty ja otettu huomioon luonnonsuojelulain 65 §:ssä ja 66 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Velvollisuus asianmukaiseen Natura-arviointiin koskee myös kaavoitusta. Useat viranomaiset ovat todenneet Natura-arvioinnin puutteellisuuden huomauttaen lisäksi, että Ruotsin puolella vuonna 2018 uudelleen käynnistyneen Pajalan Kaunisvaaran kaivoksen Natura-alueeseen kohdistuvia yhteisvaikutuksia koskevat tiedot ovat puutteellisia. Yhteisvaikutuksia Ruotsin puolella sijaitsevan Pajalan kaivoshankkeen kanssa ei ole selvitetty tai tunnettu. Kaavan toteuttaminen heikentää vaikutusalueen luonnonarvoja ja muodostaa vakavan riskin Tornion-Muonionjoen Natura 2000 -alueen suojeluarvoille sekä heikentää vaikutusalueen vesistöjen tilaa vesienhoitolain ja vesilain vastaisesti.

Natura-arvioinnin asianmukaisuuden ja Natura-alueen arvojen vaarantumisen osalta valituksessa on viitattu tekniikan tohtori, professori emeritus Kari Heiskasen lausuntoon ja korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytäntöön (KHO 2021:60, KHO 2018:121 ja KHO 2018:151).

Arvio siitä, etteivät kaivoksen tuotantovaiheen päästöt heikennä Muonionjoen fysikaaliskemiallista laatua niin, että vesistön ekologinen tila heikkenisi nykyisestä erinomaisesta, on virheellinen. Rakentaminen hävittää suoraan luontotyyppiin kuuluvista puroista kokonaan Laurinojan ja osittain Kivivuopionojan. Kari Heiskasen, Leif Ramm-Schmidtin ja Ulla-Maija Liskin asiantuntijalausunnoissa osoitetaan, että kaivospiirin mukainen maankäyttö, kuten toiminnan ja jätealueiden sijainti ja vesialtaiden riittämättömyys, aiheuttaa merkittäviä rakenteellisia muutoksia maankamarassa ja ympäristöolosuhteissa muodostaen riskejä sekä pinta- että pohjavesille. Kaavan mukainen maankäyttö vaikuttaa alueen jokivesistöihin myös rakenteellisesti ja muodostaa riskin Äkäsjoen ja Kuerjoen valahtamisesta avolouhokseen kannasalueiden läpi. Negatiiviset muutokset vesistöissä ovat vastoin kaavalle asetettuja sisältövaatimuksia, eikä vesistövaikutusten selvittämistä ja tunnistamista voida jättää lupamenettelyjen varaan. Vesienkäsittelyratkaisujen ja toimintojen sijoittelun ja niille osoitettujen alueiden riittävyys ratkaistaan kaavalla.

### *Pohjavesivaikutukset*

Hannukaisen avolouhoksen eteläisin osa sijoittuu pohjavesialueluokituksesta poistettavaksi ehdotetulle Kuervaaran pohjavesialueelle, jolloin pohjavesialue suurelta osin tuhoutuu. Kuervaaran pohjavesialueen poistamiseen ei ole perusteluja, ja se on ristiriidassa ympäristöministeriön pohjavesialueiden luokitusta koskevan ohjeen kanssa. Kaavan mahdollistamien toimintojen sijoittaminen pohjavesialueelle aiheuttaa pohjaveden pilaantumisen tai sen ilmeisen vaaran, mikä on vastoin pohjaveden pilaamiskieltoa. Esitetyt ratkaisut haittojen estämiseksi ovat yleispiirteisiä ja puutteellisia. Pohjavesialueen soveltuvuutta kaavan mukaiseen toimintaan ei ole osoitettu riittävin selvityksin. Pohjavesiasian kannalta on olennaista, että jätehuollon, vesienkäsittelyratkaisujen ja toimintojen sijoittelun alueelliset edellytykset osoitetaan jo yleiskaavassa.

ELY-keskus on sittemmin 21.2.2024 kuuluttanut Kolarin pohjavesialueiden luokitusten ja rajausten tarkistamisesta. Tarkistus liittyy kaavoituksen edellytyksiin muun muassa Kivivuopionvaaran, Saivojärven ja Kuervaaran pohjavesialueilla. Nämä alueet sijaitsevat kaavamerkinnällä EK-1 osoitetulla kaivosalueella. Lisäksi osa pohjavesialueista sijoittuu av-merkinnällä osoitetun avolouhoksen päälle, ja suojavallimerkintä (suv) leikkaa molemmat pohjavesialueet. Vaikutukset pohjavesiin tulee selvittää huomioon ottaen pohjavesialueiden luokitusten ja rajausten tarkistamisessa esiin tulleet tiedot.

### *Maisemavaikutukset*

Kaivoksen maisemavaikutukset on arvioitu puutteellisesti. Maisemavaikutus muodostaa melun, pölyn, valon sekä muiden immissioiden kanssa vaikutuskokonaisuuden, joka tuhoaa ympäröivän alueen erämaisyyden varsin laaja-alaisesti. Esimerkiksi pölyn vaikutusta lumipeitteellä tai vaikutusalueen laajuutta tai merkitystä ympäröivän maankäytön imagoedellytysten kannalta ei ole tarkasteltu kaavaselostuksen mukaan lainkaan. Sivukivialue tulee näkymään jopa 50 kilometrin etäisyydellä Pallastuntureilla. Koska alueen maisemalliset erityispiirteet muodostavat keskeisen perustan matkailu- ja luontaiselinkeinoille sekä yleensäkin alueen identiteetille tunturilappilaisena asuin- ja loma-asuinpaikkana, maisemavaikutukset on selvitettävä objektiivisesti puolueettoman asiantuntijan toimesta.

### *Vaikutukset matkailuun*

Hannukaisen kaivoshanke sijoittuu Ylläksen matkailukeskuksen välittömään läheisyyteen. Matkailuelinkeinon toiminnan perusta on alueen erityinen luonto, puhdas vesi, ilma ja vuosikymmenten aikana saavutettu asema monipuolisena luontomatkailukohteena. Matkailupotentiaali tuleville vuosille on erittäin merkittävä. Hannukaisen kaivos aiheuttaisi matkailulle kohtuutonta haittaa. Kaivoshankkeesta aiheutuu negatiivisia mielikuvia ja asiakaskokemuksia, menetyksiä matkailuinfrastruktuurille ja

-elinkeinolle muun muassa työpaikkojen vähenemisen vuoksi sekä lomakiinteistöjen arvon alenemista. Kaava-aineistosta ei ilmene, millä tavoin kunta on varautunut taloudellisesti siihen vaihtoehtoon, jossa matkailun toimintaedellytykset ovat vaurioituneet luonnonympäristön heikennyttyä ja kaivostoiminnan ympäristölliset tai taloudelliset edellytykset osoittautuvat epärealistisiksi. Selvitykset hankkeen vaikutuksista matkailulle ovat puutteellisia.

#### *Vaikutukset porotalouteen*

Osayleiskaava-alue sijaitsee erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella, ja kaava heikentää merkittävästi poronhoidon edellytyksiä. Kaava aiheuttaa porotaloudelle kohtuutonta haittaa laitumien pirstaloitumisen sekä eri laidunalueiden välisten porojen tärkeiden kuljetusreittien ja luonnollisten vaellusreittien poistumisen vuoksi aiheuttaen lisää painetta porojen siirtymiselle toisten paliskuntien alueelle ja porolukujen pienentämiseen. Muonion paliskunnan mahdollisuudet elinkelpoiseen tulevaisuuteen heikkenevät ja nuorten jatkaminen elinkeinon parissa vaikeutuu. Lisääntyvä liikenne-, pöly-, melu- ja valohaitta vaikuttavat porojen välttelyalueeseen, joka voi muodostua arvioitua suuremmaksi. Viranomaisneuvottelut porotalouden edustajien kanssa on käyty kauan sitten, ja ne tulisi käydä uudestaan. Osayleiskaavalla ei ole kyetty yhteensovittamaan kaivostoiminnan vaikutuksia poronhoidon toimintaedellytyksiin.

Rautuvaaraan on osoitettu erotusaidalle poronhoitoa varten M-2-alue, mutta sinne johtavat kuljetusreitit on katkaistu kaavaan merkityllä kuljetinlinjalla ja kaivoksen teollisuusalueella. Kaavan kokonaisvaikutuksissa ei ole huomioitu junaratojen ja kuljetinlinjan vaikutuksia. Tämä tarkoittaa M-2-alueen merkityksen katoamista. Myös Lamunmaan erotusaidan välittömään läheisyyteen sijoittuvat kaivostoiminnan alueet aiheuttavat Lamunmaata varten osoitetun M-2-alueen lähes turhaksi. EK-2-alue kaavan luoteiskulmassa olisi tullut merkitä kaavaan kokonaisuudessaan M-2-alueeksi Lamunmaan toiminnan turvaamiseksi. Tärkeiden erotusaitojen välittömään ympäristöön osoitetut M-2-alueet ovat riittämättömät. Paliskunnan koko olisi kaavan toteutuessa liian pieni. Porotalouden käytöstä on poistunut alueita jo neljännes paliskunnan pinta-alasta.

- 5) **Hanna Yksjärvi ja Mika Haverila** ovat vaatineet valtuuston päätöksen kumoamista.

Osayleiskaavan vaikutuksia ei ole maankäyttö- ja rakennuslaissa ja -asetuksessa säädetyllä tavalla riittävästi selvitetty eikä otettu hyväksytyssä osayleiskaavassa huomioon ympäristöhaittojen vähentämisen, rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaalimisen, kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytysten (kuten matkailun ja porotalouden), ihmisten elinolojen ja elinympäristön, maa- ja kallioperän, veden, ilman ja ilmaston, kasvi- ja eläinlajien, luonnon monimuotoisuuden ja luonnonvarojen, alue- ja yhdyskuntarakenteen, yhdyskunta- ja

energiatalouden, liikenteen, kaupunkikuvan, maiseman, kulttuuriperinnön ja rakennetun ympäristön ja elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymisen kannalta. Päätös on tehty hallintolain 31 §:n 1 momentin sekä maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n ja 39 §:n ja vastaavan asetuksen 1 §:n vastaisesti.

Hyväksytty kaava on maankäyttö- ja rakennusasetuksen 20 §:n vastainen, koska terveydensuojeluviranomaiselta on pyydetty lausunto terveyshaitasta vasta vuonna 2018, vaikka kaavaluonnos on ollut nähtävillä jo vuonna 2013. Terveydensuojeluviranomaisen lausunto ei ole ollut kaava-asiakirjoissa liitteenä. Kolarin kunta ei ole Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunnan lausuntoon antamassaan vastineessa riittävällä tavalla huomionnut näitä terveydensuojelu- ja ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnossaan esittämiä asioita.

Kaavan vaikutusten arviointi on perustunut suurelta osin YVA-arviointiin, jonka puutteellisuuden vuoksi myös kaavan vaikutusten arviointi on oletettavasti ollut puutteellista. Kaivostoiminnan yhteisvaikutuksia Ruotsin puolen kaivoshankkeiden kanssa, toiminnasta aiheutuvaa asbestiriskiä tai Kolarin kunnalle elintärkeälle matkailuelinkeinolle aiheutuvia vaikutuksia ei ole riittävästi selvitetty. Kaivoshankkeen YVA-selostus ja Natura-arviointi on todettu useissa lausunnoissa erittäin puutteellisiksi. Kaava-alue sijoittuu Tornion-Muonionjoen vesistöalueen Natura 2000 -alueelle, jolle kaivosta ei voida rakentaa. Kaava ei täytä luonnonsuojelulain 65 §:n vaatimuksia ja on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan vastainen. Kaava ja sen mahdollistama kaivos uhkaavat äärimmäisen uhanalaisen ja rauhoitetun meritaimenen elinkelpoisuutta. Äkäsjoki on merkittävin meritaimenen kutujoki, ja myös Kuerjoki ja Niesajoki ovat meritaimenelle tärkeitä. Toiminta uhkaa myös Tornionjoen lohta ja lohimatkailua.

Osayleiskaavan mukaisesta maankäytöstä johtuvat melu-, pöly-, maisema- ja värinähaitat aiheuttavat alueen maanomistajille, vapaa-ajan asukkaille, vakituksille asukkaille, porotalouden harjoittajille ja matkailuyrittäjille kohtuutonta haittaa. Kiinteistöjen arvo alueella laskee, ja niiden käyttö virkistykseen vaikeutuu tai muuttuu mahdottomaksi. Matkailun kehittäminen vaikeutuu, ja siitä saatavat tulot vähenevät.

Osayleiskaava on Tunturi-Lapin maakuntakaavan vastainen. Maakuntakaavan kaavamääräyksessä edellytetään, että kaivostoiminta suunnitellaan niin, että se ei aiheuta Tornion-Muonionjoen vesistöalueen Natura 2000-verkoston kuuluvalla alueella merkittäviä päästöjä tai hydrologisia vaikutuksia tai muutenkaan merkittävästi heikennä alueen niitä luonnonarvoja, joiden vuoksi se on sisällytetty Natura 2000-verkoston. Kaava-alue sijaitsee myös erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella. Alueella olevaa valtion maata ei saada käyttää siten, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Maakuntakaava edellyttää, että alueen suunnittelussa otetaan huomioon lähialueen matkailu-, virkistys- ja luontoarvot, joita ei ole otettu kaavaa valmisteltaessa riittävästi huomioon.



- 6) **Kyösti Vanha asiakumppaneineen** on vaatinut ensisijaisesti valtuuston päätöksen kumoamista. Toissijaisesti valittajat ovat vaatineet, että kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä tiedotetaan uudelleen valitusoikeuden toteutumiseksi. Kaavan täytäntöönpano on kiellettävä, kunnes päätös on lainvoimainen. Kolarin kunta on velvoitettava korvaamaan valittajien oikeudenkäyntikulut korkolain mukaisine laillisine korkoineen.

Valittajat ovat todenneet, että heidän valituksensa perustuu kunnan 28.9.2021 valituksen jo tehneille lähettämään kirjeeseen, jossa on annettu uusi valitusosoitus ja jota ei ole asetettu yleisesti nähtäville.

## Asian käsittely ja selvittäminen

**Kunnanhallitus** on lausunnossaan esittänyt valitusten hylkäämistä.

**Raimo Roininen asiakumppaneineen** on vastaselityksessään 17.6.2022 esittänyt uutena valitusperusteenaan, että hyväksytty osayleiskaava on kaavaa laadittaessa ohjeena olevan Tunturi-Lapin maakuntakaavan matkailukeskuksen ohjatun ulkoilun aluetta (MU 6013) ja suojelukohdetta (SL 4193) koskevien kaavamerkintöjen vastainen. Täydennyksessään 11.1.2024 valittajat ovat esittäneet kaavasunnittelijan puolueettomuutta koskevan uuden valitusperusteen.

**Äkäslompolon Kyläyhdistys ry asiakumppaneineen** on valituksen täydennyksessään 4.11.2021 esittänyt uutena valitusperusteenaan, että kaava on hyväksytty maankäyttö- ja rakennusasetuksen 32 §:n vastaisesti asettamatta kaavaehdotusta uudelleen nähtäville, vaikka siihen on tehty olennaisia muutoksia nähtävillä olon jälkeen. Vastaselityksessään 20.6.2022 valittajat ovat esittäneet uutena valitusperusteenaan, että hyväksytyssä kaavassa ongelmajätteen kaatopaikka on kaavoitettu sekä maakuntakaavan että voimassa olevan yleiskaavan (Ylläs II) vastaisesti. Osayleiskaava on tältä osin myös muiden kaavan sisältövaatimusten vastainen.

**Ylläksen Laavu Oy** on antanut vastaselityksen.

**Aili Tapojärvi-Lantto ja Ana Alvarado-Tapojärvi** eivät ole heille siihen varatusta tilaisuudesta huolimatta antaneet vastaselitystä.

**Hanna Yksjärvi ja Mika Haverila** ovat antaneet vastaselityksen.

**Kyösti Vanha asiakumppaneineen** on antanut vastaselityksen.

## Merkitään

Hallinto-oikeus on tutkinut Raimo Roinisen ja hänen asiakumppaneidensa yhteisen valituksen Raimo Roinisen tekemänä sekä Äkäslompolon Kyläyhdistys ry:n ja sen asiakumppaneiden yhteisen valituksen Äkäslompolon Kyläyhdistys ry:n tekemänä. Koska kyseiset yhteiset valitukset tulevat joka

tapauksessa tutkittaviksi Raimo Roinisen sekä Äkäslompolon Kyläyhdistys ry:n tekeminä, lausuminen muiden valituskirjelmät allekirjoittaneiden valittajien valitusoikeudesta ei ole tarpeen.

## Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus jättää toimivaltaansa kuulumattomana tutkimatta Aili Tapojärvi-Lanton ja Ana Alvarado-Tapojärven vaatimuksen kaivoshankkeen heidän tiloilleen aiheuttamien vahinkojen ja haittojen korvaamisesta. Hallinto-oikeus jättää toimivaltaansa kuulumattomana tutkimatta myös Raimo Roinisen asiakumppaneineen ja Äkäslompolon kyläyhdistys ry:n asiakumppaneineen esittämät kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä tiedottamiseen ja uuden valitusosoituksen antamiseen liittyvät vaatimukset.

Hallinto-oikeus jättää Ylläksen Laavu Oy:n valituksen valitusoikeuden puuttumisen vuoksi tutkimatta.

Hallinto-oikeus jättää Kyösti Vanhan ja hänen asiakumppaneidensa valituksen myöhästyneenä tutkimatta.

Hallinto-oikeus ei tutki Raimo Roinisen ja hänen asiakumppaneidensa sekä Äkäslompolon kyläyhdistys ry:n ja sen asiakumppaneiden edellä asian käsittely ja selvittäminen kohdassa mainittuja valitusajan päättymisen jälkeen esitettyjä uusia valitusperusteita.

Muilta osin hallinto-oikeus on tutkinut asian. Valtuuston päätös kumotaan Raimo Roinisen ja hänen asiakumppaneidensa, Äkäslompolon Kyläyhdistys ry:n ja sen asiakumppaneiden sekä Hanna Yksjärven ja Mika Haverilan valituksista. Valtuuston päätöksen tultua näiden tahojen valituksista kumotuksi lausuminen Aili Tapojärvi-Lanton ja Ana Alvarado-Tapojärven kaavapäätökseen kohdistuvista valitusperusteista raukeaa.

Päätöksen tultua kumotuksi asiassa ei ole tarpeen lausua kaavan täytäntöönpanon kieltämistä koskevista vaatimuksista.

Hallinto-oikeus velvoittaa Kolarin kunnan korvaamaan Raimo Roinisen ja hänen asiakumppaneidensa oikeudenkäyntikulut 4 000 eurolla sekä Äkäslompolon kyläyhdistys ry:n ja sen asiakumppaneiden oikeudenkäyntikulut 10 000 eurolla. Maksun viivästyessä edellä mainituille määrille on maksettava korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisesti määräytyvää viivästyskorkoa siitä lähtien, kun kuukausi on kulunut hallinto-oikeuden päätöksen antopäivästä.

Hallinto-oikeus hylkää Kyösti Vanhan ja hänen asiakumppaneidensa oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen.

## Perustelut

### **Hallinto-oikeuden toimivaltaan kuulumattomat vaatimukset**

Hallinto-oikeuden toimivaltaan ei tuomioistuinlain 4 luvun 1 § huomioon ottaen kuulu vahinkojen tai haittojen korvaamista koskevien vaatimusten tutkiminen tai ratkaiseminen, vaan tätä koskevat kysymykset ratkaistaan säädetyssä järjestyksessä erikseen. Näin ollen Aili Tapojärvi-Lanton ja Ana Alvarado-Tapojärven vaatimukset kaivoshankkeesta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen ja haittojen korvaamisesta on jätettävä hallinto-oikeuden toimivaltaan kuulumattomina tutkimatta.

Valituksenalaisen osayleiskaavan hyväksymistä koskevan päätöksen tiedottamiseen ja valitusosoituksen antamiseen liittyvät seikat eivät koske itse kaavapäätöksen lainmukaisuutta. Hallinto-oikeuden toimivaltaan ei edellä mainitun tuomioistuinlain ja hallintolain 53 a §:n 1 momentin säännökset huomioon ottaen kuulu myöskään hallintokantelun luonteisen arvostelun tutkiminen. Näin ollen Raimo Roinisen asiakumppaneineen ja Äkäslompolon Kyläyhdistys ry:n asiakumppaneineen esittämät kaavapäätöksestä tiedottamiseen ja uuden valitusosoituksen antamiseen liittyvät vaatimukset on jätettävä hallinto-oikeudessa tutkimatta.

### **Ylläksen Laavu Oy:n valituksen tutkimatta jättäminen puuttuvan valitusoikeuden vuoksi**

Maankäyttö- ja rakennuslain 188 §:n 1 momentin mukaan kaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin kuntalaissa säädetään. Kuntalain 137 §:n 1 momentin mukaan kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*) sekä kunnan jäsen. Kuntalain 3 §:n mukaan kunnan jäsen on muun muassa yhteisö ja säätiö, jonka kotipaikka on kunnassa sekä se, joka omistaa tai hallitsee kiinteää omaisuutta kunnassa.

Ylläksen Laavu Oy on katsonut, että sillä on asiassa valitusoikeus asianosaisena, koska osayleiskaavan mahdollistamasta kaivostoiminnasta aiheutuvat haitalliset melu-, pöly- ja ilmansaastevaikutukset heikentävät yhtiön Ylläsjärven Palovaaran alueella sijaitsevan loma-asunnon viihtyisyyttä ja käytettävyyttä sekä alentavat loma-asunnon arvoa. Karttatarkastelun perusteella yhtiön loma-asunto sijaitsee noin kymmenen kilometrin etäisyydellä osayleiskaava-alueen rajasta, eivätkä kaivostoiminnasta aiheutuvat melu- ja pölyvaikutukset asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella ulotu Palovaaran alueelle saakka. Tämän vuoksi suunnitellun kaivoshankkeen toteuttamisesta ei voida katsoa aiheutuvan yhtiön loma-asunnon käytölle sellaisia vaikutuksia, että valituksenalainen päätös vaikuttaisi kuntalain 137 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla välittömästi yhtiön oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun. Yhtiön loma-asunnon mahdollisessa arvon alenemisessa on kysymys välillisestä vaikutuksesta, eikä tällä seikalla ole asianosaisuutta tai siten myöskään valitusoikeutta muodostavaa vaikutusta.

Ylläksen Laavu Oy:n kotipaikka on Helsinki, eikä asiassa ole ilmennyt, että yhtiö omistaa tai hallitsee kiinteää omaisuutta Kolarin kunnassa. Näin ollen Ylläksen Laavu Oy ei ole myöskään kuntalain 3 §:ssä tarkoitettu Kolarin kunnan jäsen.

Edellä lausutun perusteella yhtiöllä ei ole valitusoikeutta tässä asiassa.

**Kyösti Vanhan ja hänen asiakumppaneidensa valituksen ja muiden valittajien uusien valitusperusteiden tutkimatta jättäminen myöhästyneinä**

*Keskeiset sovellettavat oikeusohjeet*

Maankäyttö- ja rakennuslain 188 §:n 3 momentin mukaan kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon samaan aikaan, kun päätöksen katsotaan kuntalain 140 §:n mukaisesti tulleen kunnan jäsenen tietoon.

Kuntalain 140 §:n 1 momentin mukaan valtuuston pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Pykälän 3 momentin mukaan kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Kuntalain 138 §:n mukaan kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Kuntalain 135 §:n 3 momentin mukaan valittajan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

*Asiassa saatu selvitys ja oikeudellinen arviointi*

Kolarin kunnanvaltuuston kokouksen 10.5.2021 pöytäkirja, mukaan lukien osayleiskaavan hyväksymistä koskeva päätös valitusosoituksineen §:n 9 kohdalla, on kuntalain 140 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa 14.5.2021 alkaen. Siten kuntalain mukainen valitusaika kunnanvaltuuston päätöksestä on kuntalain 138 § ja pyhäpäivä huomioon ottaen päättynyt 21.6.2021. Muilta osin lailliseen valitusosoitukseen on virheellisesti sisällytynyt erillinen asianosaisia koskeva valitusajan alkamista koskeva ohjaus. Valitusosoitukseen asianosaistiedoksiannon osalta merkitystä ilmenee, että tämän muutoksenhakuohjauksen mukaan laskettu valitusaika osayleiskaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä on päättynyt viimeistään 24.6.2021.

Kolarin kunta on ilmoittanut hallinto-oikeudelle, että valituksenalaisen valtuuston päätöksen pöytäkirjassa on ollut linkki valtuuston käytössä olleeseen kaava-aineistoon, mutta linkki on vanhentunut pian valtuuston kokouksen jälkeen. Tämän vuoksi kunta on 28.9.2021 toimittanut valituksen hallinto-oikeuteen jo tehneille uuden linkin kaava-aineistoon ja uuden

valitusosoituksen sekä lisäksi kuuluttanut kaava-aineiston uudesta nähtävillä olosta.

Hallinto-oikeus toteaa, että osayleiskaavan hyväksymistä koskeva valtuuston päätös on tullut Kyösti Vanhan ja hänen asiakumppaneidensa tietoon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on ollut nähtävänä yleisessä tietoverkossa eli 21.5.2021. Kun valitusaika on päättynyt 21.6.2021, heidän hallinto-oikeuteen 4.11.2021 toimittamansa valituskirjelmä on saapunut valitusajan päättymisen jälkeen. Kunnan edellä mainittu menettely ei anna aihetta arvioida asiaa toisin. Tämän vuoksi valitus on jätettävä myöhästyneenä tutkimatta.

Hallinto-oikeus toteaa, että valitusajan osayleiskaavan hyväksymistä koskevasta valtuuston päätöksestä on katsottava Raimo Roinisen ja hänen asiakumppaneidensa sekä Äkäslompolon Kyläyhdistys ry:n ja sen asiakumppaneiden osalta päättyneen viimeistään 24.6.2021. Valitusajan ei voida katsoa tämän määräajan jälkeen jatkuneen kunnan edellä todetun menettelyn johdosta, koska valtuuston osayleiskaavan hyväksymistä koskeva päätös laillisine valitusosoituksineen on laitettu lainmukaisesti yleisesti nähtäville 21.5.2021. Kun valittajan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä, Raimo Roinisen asiakumppaneineen sekä Äkäslompolon Kyläyhdistys ry:n asiakumppaneineen edellä asian käsittely ja selvittäminen kohdasta ilmenevät valitusajan päättymisen jälkeen esitetyt uudet valitusperusteet on jätettävä tutkimatta.

### **Kaava-asian käsittely ja hyväksyminen valtuustossa**

Raimo Roininen asiakumppaneineen on katsonut, että valtuusto on käsitellyt asian puutteellisen aineiston pohjalta. Hallinto-oikeus toteaa, että valtuuston toimivaltaan kuuluu viime kädessä sen arvioiminen, onko sille toimitettu asian ratkaisemiseksi tarpeellinen aineisto. Mikäli valtuusto katsoo, että sille toimitettu aineisto on epäselvää tai muutoin puutteellista, valtuusto voi palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi tai lykätä asian käsittelyä myöhemmäksi jättämällä asian pöydälle. Kolarin kunnanvaltuusto on ottaessaan osayleiskaava-asian päätettäväkseen pitänyt sille toimitettuja selvityksiä riittävinä päätöksen tekemiseksi. Asiassa ei ole myöskään ilmennyt, että kunnanhallituksella ja valtuustolla ei olisi ollut käytettävissään oikeaa nettilinkkiä kaava-aineistoon. Valituksenalaisen päätöksen ei voida katsoa syntyneen virheellisessä järjestyksessä Raimo Roinisen asiakumppaneineen asian käsittelyn osalta esittämällä perusteilla.

Äkäslompolon Kyläyhdistys ry asiakumppaneineen on katsonut, että valtuuston päätös on tietoisesti ja puutteellisesti perustellen hyväksytty kaivoselinkeinoa suosien keskeneräisten selvitysten pohjalta, mikä ei kuulu kunnan yleiseen toimialaan ja on hallinto-oikeudellisten periaatteiden vastaista. Hallinto-oikeus toteaa, että kunnan yleiseen toimialaan kuuluu alueiden käytön suunnitteleminen ja valtuusto voi päättää kaavan sisällöstä lain rajoissa. Asiassa ei ole esitetty sellaista selvitystä, jonka perusteella valtuuston voitaisiin katsoa osayleiskaavan hyväksyessään käyttäneen harkintavaltaansa epäasiallisessa tarkoituksessa tai muutoin hallinto-

oikeudellisten periaatteiden vastaisesti. Valituksenalaista päätöstä ei siten ole aihetta kumota Äkäslompolon Kyläyhdistyksen asiakumppaneineen näiltä osin esittämällä perusteilla.

### **Vuorovaikutusmenettely**

Kaavaselistuksesta ilmenee, että kaavaehdotus on ollut maankäyttö- ja rakennuslaissa ja -asetuksessa edellytetyllä tavalla nähtävillä 15.3.2018-30.4.2018, jolloin osallisilla on ollut mahdollisuus tehdä muistutuksia ehdotuksesta. Kaavaehdotuksesta on järjestetty lisäksi yleisötilaisuus. Kaavaselistuksessa on esitetty muun ohella selvitys kaivoshankkeesta ja alueesta ympäristöineen sekä kuvattu suunnittelun lähtökohtia, tavoitteita ja esillä olleita vaihtoehtoja. Kaavaselistuksessa on myös esitetty yhteenveto kaavan vaikutusten arvioimiseksi suoritetuista senhetkisistä selvityksistä sekä arvioitu kaavan vaikutuksia. Hallinto-oikeuden arvion mukaan maankäyttö- ja rakennusasetuksen 17 §:n 1 momentissa tarkoitetut kaavaselistuksessa esitettävät seikat on saman pykälän 2 momentin mukaisesti esitetty sillä tavalla ja siinä laajuudessa, että edellytykset vuorovaikutukseen kaavan valmistelussa ovat täyttyneet.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 20 § koskee lausuntojen pyytämistä kaavaehdotuksesta, eikä siinä edellytetä vastaavaa menettelyä kaavaluonnosvaiheessa. Tämän vuoksi vuorovaikutusmenettely ei ole ollut lainvastaista sillä Hanna Yksjärven ja Mika Haverilan esittämällä valitusperusteella, että kaavaluonnoksesta ei ole pyydetty terveydensuojeluviranomaisen lausuntoa.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 32 §:n mukaan, jos kaavaehdotusta on olennaisesti muutettu sen jälkeen, kun se on asetettu julkisesti nähtäville, se on asetettava uudelleen nähtäville. Uudelleen nähtäville asettaminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos muutokset koskevat vain yksityistä etua ja niitä osallisia, joita muutokset koskevat, kuullaan erikseen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 40 §:n 1 momentin (132/1999) mukaan yleiskaava esitetään kartalla ja kaavaan kuuluvat myös kaavamerkinnot ja -määräykset. Mainitun pykälän 2 momentissa (132/1999) tarkoitettu yleiskaavan kaavaselistus ei sen sijaan kuulu yleiskaavaan, eikä kaavaselistukseen kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen tehdyillä muutoksilla tai kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen tehdyillä uusilla selvityksillä siten ole lähtökohtaisesti välitöntä oikeudellista merkitystä, kun arvioidaan maankäyttö- ja rakennusasetuksen 32 §:n soveltamista. Kaavaehdotusta ei ole ollut velvollisuus asettaa uudelleen nähtäville yksinomaan sillä perusteella, että kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen on laadittu uusi yöaikaisen toiminnan meluselvitys.

Maankäyttö- ja rakennuslain vuorovaikutusta ja osallistumista koskevilla säännöksillä turvataan lain 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua jokaisen osallistumismahdollisuutta asioiden valmisteluun. Tällä sääntelyllä ei rajoiteta valtuuston toimivaltaa päättää kaavan sisällöstä lain rajoissa eikä sidota hyväksyttävän kaavan sisältöä vuorovaikutuksen yhteydessä esitettyihin

mielipiteisiin ja kannanottoihin. Hallinto-oikeus katsoo, että osayleiskaavaa laadittaessa vuorovaikutusmenettely on toteutettu maankäyttö- ja rakennuslain sekä vastaavan asetuksen edellyttämällä tavalla siten, että osallisilla on ollut mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Valtuuston päätös ei ole lainvastainen Raimo Roinisen asiakumppaneineen, Äkäslompolon Kyläyhdistys ry:n asiakumppaneineen ja Hanna Yksjärven ja Mika Haverilan esittämällä vuorovaikutusmenettelyä koskevilla valitusperusteilla.

## **Selvitysten riittävyys ja kaavan sisällöllinen lainmukaisuus**

### ***Kaavan tavoitteet***

Hannukaisen kaivosalueen osayleiskaavan tarkoituksena on suunnitella Tunturi-Lapin maakuntakaavan mukaisesti kestäväällä tavalla Hannukaisen kaivosalue, siihen liittyvät toiminnot, kaivoksen toiminnan aikaiset ja pysyvät suoja-alueet, rakenteet ja yhteydet sekä niiden välitön ympäristö. Osayleiskaavalla osoitetaan maankäytön pääkäyttötarkoitukset kaivostoiminnan aikana. Erityinen suunnittelun kohde on Hannukaisen kylään kohdistuvien vaikutusten ja haittojen vähentäminen. Osayleiskaavalla muutetaan osittain Ylläksen ja Tornion-Muonionjoen osayleiskaavoja.

### ***Suunnittelualueen ja sen ympäristön sekä hankkeen kuvausta***

Noin 90 neliökilometrin suuruinen suunnittelualue sijaitsee Kolarin kunnassa noin 9–30 kilometriä Kolarin keskustaaajamasta koilliseen. Suunnittelualueella on rautaoksidi-kupari-kulta-tyypin malmiesiintymä. Pääosa suunnittelualueesta on poronhoitoalueena olevaa niukkaravinteista kangasmetsää, puoliavointa suota ja pieneltä osin vanhaa kaivosaluetta. Suunnittelualue jakautuu pohjoiseen Hannukaisen alueeseen ja eteläiseen Rautuvaaran alueeseen. Suunnittelualueen lävitse virtaa Äkäsjoki.

Äkäsjoen pohjoispuolella sijaitsevalla Hannukaisen alueella on Hannukaisen ja Kuervitikon rautamalmiesiintymät. Hannukaisen alueella on kaksi vanhaa vedellä täyttynyttä avolouhosta sekä alueella aiemmin harjoitetun louhinnan aikana muodostuneet sivukivien ja pintamaiden läjitysalueet. Hannukaisen alueen luoteisosassa sijaitsevat Muonion paliskunnan Lamunmaan erotusaita ja laidunaita. Äkäsjoen eteläpuolelle sijoittuvalla Rautuvaaran alueella sijaitsee Rautuvaaran vanha kaivosalue, jonne johtaa rautatieyhteys Kolarista. Rautuvaaran alueelle sijoittuu Muonion paliskunnan Rautuvaaran ja Sainkankaan erotusaidat sekä paliskunnan vasoma-alue.

Suomen ja Ruotsin valtioiden välinen rajajoki Tornion-Muonionjoki sijoittuu suunnittelualueen länsipuolelle. Tornion-Muonionjoki, kuten myös Hannukaisen ja Rautuvaaran alueiden lävitse virtaava, Tornion-Muonionjokeen laskeva Äkäsjoki ovat osa Tornion-Muonionjoen vesistöalue-nimistä (FI1301912) Natura 2000 -aluetta. Natura-alue on hyväksytty Natura-verkostoon luontodirektiivin mukaisena erityisten suojelutoimien alueena

(SAC), ja sen suojeluperusteena on Natura-tietolomakkeelta ilmi käyvä laji ja luontotyytit, muun ohella luontotyyppi Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (3210). Luontotyytille ominaiseen lajistoon kuuluvat lohi ja meritaimen. Itämeren lohikannat on luokiteltu vaarantuneiksi (VU) ja meritaimen äärimmäisen uhanalaiseksi (CR).

Niesaselän Natura-alue (FI1300706) sijoittuu Rautuvaaran alueen kaakkoispuolelle, lähimmillään noin 1,5 kilometrin etäisyydelle Rautuvaaran rikastamosta. Niesaselän Natura-alue on niin ikään hyväksytty Natura-verkostoon luontodirektiivin mukaisena erityisten suojelutoimien alueena (SAC), ja sen suojeluperusteena on Natura-tietolomakkeelta ilmi käyvät luontotyytit. Alue on arvokas vanhan metsän kokonaisuus.

Ruotsin puolella sijaitsee Torne och Kalix älvsystem -niminen (SE0820430) Natura 2000 -verkostoon kuuluva kohde. Tornionjoen ja Kalixjoen jokiverkosto on yksi Euroopan suurimmista joista, jota ei ole hyödynnetty vesivoimatarkoituksiin. Alue on tärkeä lohen ja taimenen lisääntymisalue.

Hannukaisen ja Rautuvaaran alueiden välissä seututien 940 ja Äkäsjoen varrella sijaitsevat Hannukaisen ja Kuervaaran kylät, joihin on vakituisen asutuksen lisäksi muodostunut runsaasti loma-asutusta. Matkailun kannalta keskeiset Ylläksen matkailualueelle sijoittuva Äkäslompolon kylä sijaitsee lähimmillään noin viiden kilometrin etäisyydellä ja Ylläsjärven kylä noin kahdeksan kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta. Pallas-Yllästunturin kansallispuisto sijoittuu lähimmillään noin yhdeksän kilometrin etäisyydelle suunnittelualueesta. Suunnittelualueelle ja sen läheisyyteen sijoittuu hevosvaellus-, moottorikelkka- ja pyöräilyreittejä ja latuja. Äkäsjokea ja Kuerjokea käytetään melontaan ja virkistyskalastukseen. Ylläksen matkailualueen hiihto- ja luontoreitit sijaitsevat pääasiassa Yllästunturin pohjois-, itä- ja eteläpuolilla ja Pallas-Yllästunturilla etäämpänä suunnittelualueesta.

Hannukaisen kaivoshankkeesta on toteutettu ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA-arviointi), joka on päättynyt yhteysviranomaisen 24.1.2014 antamaan lausuntoon. YVA-arvioinnin lähtökohtana on ollut noin kilometrin levyisen suojavyöhykkeen perustaminen Hannukaisen kaivosalueen ympärille ja tämän suoja-alueen sisään sijoittuvien häiriintyvien kohteiden, kuten tiettyjen Hannukaisen kylän loma- ja asuinrakennusten, lunastaminen.

Osayleiskaavan laatimisen lähtökohtana on ollut YVA-arvioinnissa esitetyn vaihtoehdon neljä (VE4) mukainen suunnitelma, jossa malmi louhitaan avolouhintana Hannukaisen alueella sijaitsevista Hannukaisen isommasta ja Kuervitikon pienemmästä avolouhoksesta ja kuljetetaan Hannukaisen alueelta noin yhdeksän kilometrin mittaisella hihnakuljettimella rikastushiekka-alueelle Rautuvaaran alueelle. Ylijäämävedet johdetaan Tornion-Muonionjokeen noin 11 kilometriä pitkää maanalaista putkilinjaa pitkin, joka kulkee Rautuvaarasta Saukkomukanmaan kautta Tornion-Muonionjokeen. YVA-arvioinnin jälkeen kaivossuunnitelmaan on tehty useita muutoksia. Keskeisimpiä muutoksia on ollut Hannukaisen kylän puolelle perustettavan suojavallin rakentaminen YVA-arvioinnin lähtökohtana olleen kilometrin levyisen suojavyöhykkeen



sijaan. Suojavallin tarkoituksena on rajoittaa ja lieventää kaivostoiminnan ympäristövaikutuksia siten, että asutusta kaivosalueen läheisyydessä ei tarvitse rajoittaa.

Kaivoksen arvioitu toiminta-aika on noin 17–25 vuotta. Hannukaisen avolouhos tulee olemaan pituudeltaan noin 2 500 metriä, leveydeltään 500–1 000 metriä ja syvyydeltään noin 250 metriä maanpinnasta. Kuervitikon louhos on tarkoitus avata noin 12 vuoden kuluttua Hannukaisen louhoksen louhinnan aloittamisesta. Kuervitikon louhinta-aika tulee olemaan noin 6–8 vuotta, louhoksen pituus noin 1 200 metriä, leveys noin 600 metriä ja syvyys noin 140 metriä. Vuosittainen malmin louhintamäärä on 5–7 miljoonaa tonnia ja sivukiven määrä 18–30 miljoonaa tonnia.

Samanaikaisesti osayleiskaavan laatimisen yhteydessä on laadittu Hannukaisen kaivosteollisuusalueen asemakaavaa Hannukaisen alueelle ja Rautuvaaran teollisuusalueen asemakaavaa Rautuvaaran alueelle. Osayleiskaavan laatimisen yhteydessä on noudatettu maankäyttö- ja rakennuslain 26 a luvussa tarkoitettua valtioiden rajat ylittäviin ympäristövaikutuksiin liittyvää ilmoitus- ja neuvottelumenettelyä.

### ***Tunturi-Lapin maakuntakaavan kuvausta***

Tunturi-Lapin maakuntakaavassa Hannukaisen ja Rautuvaaran alueet sijoittuvat kaivosalueeksi (EK) ja yhdyskuntateknisen huollon alueeksi (ET) osoitetuille alueille. Hannukaisen alueen koillis- ja itäpuolelle on osoitettu virkistysaluetta (V) ja Rautuvaaran alueen koillispuolelle maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Äkäslompolo ja Ylläsjärvi ympäristöineen on osoitettu matkailupalveluiden alueeksi (RM). Pallas-Yllästunturin kansallispuiston alue on osoitettu luonnonsuojelualueeksi (SL). Rautuvaaran kaakkoispuolelle on osoitettu Niesaselän vanhojen metsien luonnonsuojelualue (SL) ja Hannukaisen luoteispuolelle Kiuasselän vanhojen metsien luonnonsuojelualue (SL). Muilta osin Hannukaista ja Rautuvaaraa ympäröivät alueet on maakuntakaavassa osoitettu maa- ja metsätalousalueeksi (M).

Maakuntakaavassa Ylläksen alueen ympärille ja kansallispuiston alueelle on osoitettu matkailun vetovoima-aluetta, matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealuetta (mv) koskeva merkintä. Ympäristöön on merkitty myös useita maiseman vaalimisen kannalta tärkeitä kohteita (ma).

Kaivosaluetta (EK) koskevan kuvauksen mukaan merkinnällä on osoitettu alueita, joilla jo on kaivostoimintaa tai joilla on todettu, arvioitu tai inventoitu sellaisia malmi- ja mineraaliesiintymiä, että kaivostoiminta on todennäköistä. Alueet halutaan suojata sellaisilta rakentamisen, suojelun ja muun maankäytön pysyviltä muutoksilta, jotka vaarantavat kaivostoiminnan harjoittamisen. Alueet sisältävät myös kaivostoiminnan kannalta tarpeelliset rikastuslaitokset, läjitys- ja rikastushiekka-alueet sekä liikenneväylät ja alueet. Kyseistä kaivosaluetta (1907) koskevan suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon lähialueen matkailu-, virkistys- ja luontoarvot ja kaivostoiminta tulee suunnitella niin, että se ei Tornionjoen-

Muonionjoen vesistöalueen Natura 2000-verkostoon kuuluvalla alueella aiheuta merkittäviä päästöjä tai hydrologisia vaikutuksia tai muutenkaan merkittävästi heikennä alueen niitä luonnonarvoja, joiden vuoksi se on sisällytetty Natura 2000-verkostoon.

Virkistysaluetta (V) koskevalla merkinnällä on osoitettu seudullisesti merkittäviä, alueellisesti laajoja tai taajamarakenteen ja taajaman viherväylien kannalta tärkeitä alueita. Merkintää koskevan kaavamääräyksen mukaan alueen suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota sen pääasiallisen käyttötarkoituksen, yleisen virkistyksen ja retkeilyn, kehittämisedellytysten turvaamiseen.

Koko maakuntakaava-aluetta koskevien määräysten mukaan poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet.

### ***Hyväksytyn osayleiskaavan kuvausta***

Hyväksytyn osayleiskaavan kaavaselostuksen mukaan kaivostoimintaan liittyvät alueet on kaavassa osoitettu kaivospiiripäätöksen mukaisesti. Kaivosalueina ja kaivosteollisuusalueina on osoitettu alueet, joille varsinaiset kaivostoiminnot on suunniteltu sijoitettavaksi. Varsinaiset kaivosteollisuustoiminnot on sijoitettu Hannukaisen alueelle ja rikastushiekka-alue ja rikastamo Rautuvaaran alueelle. Murskaamoa varten on osoitettu alue Hannukaiseen ja murskatun malmin kuljettamista varten kuljetuskäytävä Hannukaisesta Rautuvaaran rikastamolle. Vesivarastoaltaalle on varattu alue Hannukaisesta. Muonionjoen rantaan on osoitettu paikka ylijäämavesien purkamista varten. Kaivostoimintojen ympäristö on osayleiskaavassa osoitettu nykyisen maankäytön tai voimassa olevien osayleiskaavojen ja ranta-asemakaavojen mukaisesti.

Hyväksytyssä kaavaratkaisussa suunnittelualueen pohjoisosaan Hannukaisen ja Kuervitikon alueelle on osoitettu kaivosalueita (EK-1 ja EK-2). Hannukaisen kaivosalue on osoitettu EK-1-alueeksi, jonne on osoitettu osa-aluemerkinnät kahdesta ohjeellisesta avolouhoksesta (av), joita ovat kaivossuunnitelman mukaiset Hannukaisen ja Kuervitikon avolouhokset, kolmesta ohjeellisesta sivukiven ja/tai pintamaiden varastointialueesta (siv) sekä ohjeellisesta prosessivesialtaasta (pva). Sivukivi- tai pintamaiden varastoalueen suurin sallittu korkeusasema on määrätty tasoon +320 mpy. Kuervitikon avolouhoksen alue on osoitettu osa-aluemerkinnällä (ek-3) kaivostoiminnan toisen vaiheen alueeksi. Hannukaisen alueen luoteiskulmaan osoitettu kaivosalue EK-2 on kaivostoiminnan tutkimusalue.

Hannukaisen alueelle on lisäksi osoitettu kaivosteollisuusalueita (EKT-1 ja EKT/kem-1). Kaavamerkintöjen mukaan kysymys on kaivostoimintaan liittyvistä teollisuus- ja varastorakennusten alueista. EKT/kem-1-alueelle saadaan sijoittaa merkittävä vaarallisia kemikaaleja valmistava ja varastoiva

laitos. Molemmille alueille on kaavamääräysten mukaan laadittava asemakaava.

Kaivosalueen EK-1 Hannukaisen kylää lähinnä olevaan eteläosaan on osoitettu osa-aluemerkintä kaivostoiminnan alue, jolla ympäristö asettaa toiminnalle erityisiä vaatimuksia (ek-2). Merkintää koskevan kaavamääräyksen mukaan kaivostoiminta on toteutettava niin, että siitä aiheutuva melu, pöly ja värinä eivät aiheuta ympäristönormien ylityksiä eikä vaaraa lähiympäristön asutukselle ja loma-asutukselle. EK-1-alueen eteläosaan Äkäsjoen läheisyyteen on lisäksi osoitettu osa-aluemerkintä kaivostoiminnan suoja-alue (ek-ev) ja tälle alueelle aaltoviivalla suojavallia (suv) koskeva merkintä, jonka ohjeelliseksi korkeusasemaksi on merkitty +237 mpy. Kaivostoiminnan suoja-aluetta koskevan kaavamääräyksen mukaan alueelle rakennettavan suojavallin tulee torjua kaivostoiminnan melua ja pölyä niin, että asuin- ja loma-asuntojen alueilla eivät ylitä säädösten mukaiset ohjearvot. Suojavallia koskevan kaavamääräyksen mukaan suojavalli on rakennettava ennen kaivoksen tuotannon aloittamista ja maisemoitava mahdollisimman nopeasti. Suojavallin rakentamisessa tulee erityisesti huomiota kiinnittää rakentamisen aiheuttaman melu- ja pölyhaitan vähentämiseen ja siihen, että maisemointi aloitetaan heti vallin valmistuttua.

Kaivostoiminnan suoja-alueeksi osoitetun alueen kaakkoispuolelle Ylläksentien varteen sijoittuu kolme kyläaluetta (AT-2) ja niiden väliin suojaviheralue (EV-1). Kyläaluetta koskevan kaavamääräyksen mukaan alueella olevia nykyisiä rakennuksia voidaan korjata ja vähäisessä määrin laajentaa. Toimitila- ja talousrakennusten rakentaminen on sallittua kunnan maankäyttö- ja rakennuslain 137 a §:n mukaisesti hyväksymän suunnitelman mukaisesti. Suojaviheraluetta koskevan kaavamääräyksen mukaan alueella on huolehdittava pensaskerroksen ja puiden säilymisestä.

Hannukaisen kaivosalueen itä- ja länsipuoliset alueet on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M-1). Kaavamääräyksen mukaan alueella on sallittua pääkäyttötarkoitusta palvelevien vähäisten rakennelmien ja rakennusten rakentaminen. Alueelle ei saa sijoittaa asumista tai loma-asumista. Hannukaisen kaivosalueen luoteispuolelle kaivosalueiksi varattuihin alueisiin rajautuen on osoitettu metsätalous- ja poronhoitovaltaista aluetta (M-2), joka on poronhoidon kannalta erityisen tärkeä alue. Kaavamääräyksen mukaan alueella on sallittua vain poronhoitoa palvelevien vähäisten rakennelmien ja rakenteiden rakentaminen. Alueelle ei saa sijoittaa asumista tai loma-asumista. Alueen suunnittelussa ja käytössä tulee turvata poronhoidolle merkittävien rakenteiden ja toiminnan säilyminen ja ottaa huomioon erotuspaikoille johtavat kuljetusreitit. Porotalouden rakenteet on huomioitava.

Äkäsjoki ja suunnittelualueelle sijoittuvat muut vesistöt on osoitettu vesialueeksi (W-nat). Kaavamerkinnässä on kysymys Tornionjoen-Muonionjoen vesistöalueeseen kuuluvasta vesistöstä, joka kuuluu Natura 2000-verkostoon.

Hannukaisen kaivosalueen etelä- ja lounaispuolelle Äkäsjoen lähiympäristöön on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M, M-1) ja maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). MU-merkinnän mukaan kysymys on alueelliseen retkeily- ja ulkoilualueeseen liittyvästä metsätalousvaltaisesta alueesta, jossa liikkumiskelpoisuus, metsäisyys ja maisemalliset arvot ovat ominaisia. Äkäsjoen varren loma-asuntoalueet (RA-3) on osoitettu Ylläksen osayleiskaavan ja Äkäsjoen ranta-asemakaavan mukaisina. Loma-asuntoja ympäröivät alueet on merkitty lähivirkistysalueiksi (VL). Äkäsjoen varteen on lisäksi osoitettu kaksi olemassa olevien erillispientalojen aluetta erillispientalojen asuntoalueina (AO).

Rautuvaaran alueelle on osoitettu kaivosalue (EK-3), joka on kaivostoiminnan apualue. Apualueeseen rajoittuen on osoitettu rikastushiekan loppusijoitukseen varattu kaivoksen jätteenkäsittely- ja sijoitusalue (EK-ej). Näille kahdelle alueelle sijoittuu selkeytysallasta koskeva ohjeellinen osa-aluemerkintä (sel). EK-ej-alueelle on osoitettu hulevesiuomaa koskeva merkintä (hu) ja osa-aluemerkinnällä osa, jota saadaan käyttää viereisen jätevedenpuhdistamon jätevesien jälkikäsittelyaltaana ympäristöluvan mukaisesti (ek-ej-1). EK-ej-alueeseen rajoittuen on osoitettu jäteveden puhdistamolle varattu yhdyskuntateknisen huollon alue (ET-2). Tälle alueelle on osoitettu osa-aluemerkinnällä alue, jota voidaan käyttää kaivostoiminnassa muodostuvan erikoisjätteen (rikastushiekan) loppusijoitukseen sen jälkeen, kun jätevedenpuhdistamolle ei ole tarvetta alueella (ek-ej-2).

Rautuvaaran alueelle suunniteltua rikastamoa varten osayleiskaavassa on osoitettu kaivosteollisuusalue (EKT/kem-2). Kaavamerkinnän mukaan kysymyksessä on kaivostoimintaan liittyvä teollisuus- ja varastorakennusten alue, jolle saadaan sijoittaa merkittävä vaarallisia kemikaaleja valmistava ja varastoiva laitos. Alueelle on laadittava asemakaava. Rautuvaaraan on osoitettu kaivoksen erityisjätteenkäsittely- ja sijoitusalue (EK-ej-1), joka on varattu kaivostoiminnassa muodostuvan erityisjätteen loppusijoitukseen. Kaavaselostuksen mukaan alue on varattu runsasrikkisen rikastushiekan sijoittamiseen. Edellä mainittujen kahden alueen väliselle alueelle on osoitettu kaivosteollisuusalue (EKT-1), joka on asemakaavoitettava kaivostoimintaan liittyvä teollisuus- ja varastorakennusten alue. Rautuvaarassa sijaitseva sähköasema on osoitettu energiahuollon alueena (EN).

Rautuvaaran kaivosalueen ympärillä olevat alueet on osoitettu pääosin maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Kaivosalueen lounaisosaan rajautuen on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY-1). Kaavamerkinnän ja -määräyksen mukaan kysymyksessä on Sotkavuoman linnuston ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue, jonka luontoarvoja ei saa heikentää. Rautuvaaran kaivosalueen pohjoisosaan rajautuen on osoitettu metsätalous- ja poronhoitovaltaista aluetta (M-2), joka on poronhoidon kannalta erityisen tärkeä alue.

Osayleiskaavassa on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M) Hannukaisen kaivosalueen ja Rautuvaaran alueen yhdistävä osa-alueeraus (ek-1). Kaavamerkinnän mukaan sillä on osoitettu kaivostoiminnan alue, jolle

kaivostoiminnan edellyttämät sähkö- ja putkilinjat, huoltotie sekä malmin hihnakuljettimet sijoittuvat. Ek-alueen sisään on osoitettu kuljettimen linjaa tarkoittava viivamerkintä (ku). Kuljettimen linjalle on osoitettu merkinnöillä kohdat, joissa kuljetin ylittää taikka alittaa tien tai muun kohteen. Kuljettimen ylitystä koskevan merkinnän kaavamääräyksen mukaan alikulkujen kohdalla on meluntorjuntatarve huomioitava. Lisäksi Äkäsjoen ylityksen kohdalle on aaltoviivamerkinnällä osoitettu tarve meluntorjunnalle (me).

Kaava-alueen keskiosaan Äkäsjoen ja Hannukaisen kaivosalueen väliselle alueelle on osoitettu sinisellä katkoviivalla tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue (pv). Kaavamerkinnän ja -määräysten mukaan alueella rakentamista rajoittavat vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaiset pohjaveden muuttamis- ja pilaamiskiellot. Pohjavesialueelle ei saada sijoittaa pohjaveden laatua tai määrää vaarantavaa toimintaa. Toimintaan ei saa liittyä pohjaveden ja maaperän pilaantumiseen liittyvää riskiä. Alueelle rakennettavat putket ja kuljetin on toteutettava niin, että mahdolliset haitat pohjavedelle voidaan välttää. Toinen kaavassa osoitettu pohjavesialue (pv) sijaitsee kaava-alueen itäosassa Salankaltiovaaran ja Riipisenharjujen alueella. Kaavaselostuksen mukaan pv-merkinnällä on osoitettu kaava-alueella olevat luokan I ja II pohjavesialueet.

Rautuvaaran kaivosalueelta on osoitettu pistekatkoviivamerkinnällä Saukkomukanmaalle ja edelleen Tornion-Muonionjoen rantaan kulkeva ohjeellinen uusi johto tai linja, joka sijoitetaan pääosin maan alle (j). Tornionjoen-Muonionjoen rantaan on osoitettu merkintä maa- ja metsätalousvaltaisesta alueesta, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY), ja tälle alueelle yhdyskuntateknistä huoltoa koskeva kohdemarkintä (ET). Kaavaselostuksen mukaan merkinnällä on osoitettu alue, josta kaivoksen purkuputki menee Tornion-Muonionjokeen.

Kaava-alueen eteläosaan on osoitettu Rautuvaaran vanhalle kaivokselle johtava nykyinen rautatie merkittävästi parannettavana yhdysradana. Rautuvaaran itäpuolitse kohti Yllästä on osoitettu ohjeellinen uusi yhdysradan yhteystarve. Kaavamerkinnän mukaan lopullinen linjaus määräytyy tarkemmassa suunnittelussa. Suunnittelussa on erityisesti turvattava poronhoidon, loma-asumisen ja luonnonsuojelun tarpeet.

Osayleiskaavan yleisissä määräyksissä on todettu muun ohella, että Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää (luonnonsuojelulaki 64 a §). Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja rakentamisessa on teknisin ratkaisuin varmistettava, ettei merkittävästi heikennetä Tornion-Muonionjoen vesistön luonnonarvoja. Alueella tai sen vaikutuspiirissä toimittaessa tulee tarvittaessa arvioida hankkeiden ja suunnitelmien vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin ja lajeihin luonnonsuojelulain 65 §:n edellyttämällä tavalla. Kaivostoiminnan, sen vaatimien toimintojen ja muun osayleiskaava-alueen tarkemmassa suunnittelussa ja toteutuksessa on turvattava porotalouden toiminta- ja kehittämisedellytykset muun muassa turvaamalla poroerotuspaikoille johtavat kuljetusreitit ja poronhoidon rakenteet sekä estämällä laidunalueille aiheutuvaa häiriötä ja estevaikutusta.

Sivukivialueet, rikastushiekka-allas sekä muut alueet on maisemoitava vaihteittain niiden käytön päättymisen jälkeen ympäristölupaehtojen mukaisesti.

### *Asiassa saatu selvitys*

#### *Tuuliolosuhteista saatu selvitys*

YVA-selostuksessa on hankealueen ja sen lähiseudun ilmaston nykytilaa koskevassa kohdassa todettu, että noin 80 kilometrin säteellä hankealueesta on useita sääasemia, joista hankealuetta lähimpänä on Kolarin sääasema. Seuraavaksi lähimpiä ovat Kaunisvaaran, Pajalan, Pallaksen ja Pellon sääasemat. Koska muilta sääasemilta saatavat tiedot ovat olleet rajallisia, YVA-arvioinnissa hankealueen sääolosuhteiden kuvaus on perustunut ensisijaisesti Pajalan sääasemalta (välimatka noin 40 kilometriä) saatavissa olleeseen tietoon. Lisäksi Hannukaisen alueelle vasta asennetulta sääasemalta on saatu täydentävää säädataa rajalliselta ajanjaksolta tammikuusta lokakuuhun 2012.

YVA-arvioinnin yhteydessä laaditun Pajalan sääaseman mittauksiin vuosilta 1997–2006 perustuneen tuuliruusun mukaan Pajalassa tuulet ovat puhaltaneet yleensä suunnassa luode-kaakko. Kolarin alueen tuuliolosuhteiden kuvaus on perustunut Ilmatieteenlaitoksen Muonion, Kittilän ja Sodankylän sääasemien kokoamiin tietoihin vuosilta 2009–2010. Kolarin alueella tuuli on puhaltanut enimmäkseen etelästä. Hannukaisen sääaseman mittaama tuulen suunta on ollut pääasiassa etelä-kaakko, mikä on viitannut hieman erilaisiin vallitseviin tuulen suuntiin verrattaessa Kolarin ja Pajalan tuulimittaustuloksiin. YVA-selostuksessa on todettu, että Pajalan ja Kolarin tuloksiin verrattaessa tuulen nopeudet Hannukaisen sääasemalla vaikuttavat yleisesti alemmilta ja tuulen suunnat vaikuttavat rajoittuvan kapealle alueelle etelä-kaakkoissuunnan ympärille.

Raimo Roinisen ja hänen asiakumppaneidensa vastaselityksen yhteydessä toimitetun, meteorologi Aleksi Jokelan laatiman, Hannukaisen sääaseman neljän vuoden tuulitietoihin perustuneen tuuliruusun mukaan vallitsevat tuulen suunnat Hannukaisessa ovat pohjoisen ja etelän suunnalta.

#### *Pölyvaikutuksia koskeva selvitys*

YVA-selostuksesta ilmenee, että kaivostoiminnassa pölyämistä aiheutuu useista eri lähteistä, kuten louhinnasta, malmin, sivukiven ja maa-aineksen lastauksesta ja purkamisesta, kuljetuksista sekä tuulen aiheuttamana rikastushiekka-alueilta. Pölyn muodostumiseen ja leviämiseen vaikuttavat suuresti sääolosuhteet, kuten tuulen suunta ja nopeus sekä sade. Pölypäästöjen suuruutta ja merkittävyyttä voidaan arvioida pölyn leijuman ja laskeuman avulla. Ulkoilman hiukkasten koon on todettu olevan yhteydessä niiden aiheuttamiin erilaisiin vaikutuksiin. Suurempien hiukkasten korkeat pitoisuudet vaikuttavat merkittävimmin viihtyvyyteen ja aiheuttavat likaantumista. Terveysvaikutuksiltaan haitallisimpia ovat niin sanotut hengitettävät hiukkaset (PM<sub>10</sub>) ja pienhiukkaset (PM<sub>2,5</sub>), jotka kykenevät

tunkeutumaan syvälle ihmisten hengitysteihin. Louhinnassa muodostuva kiviainespöly on partikkelikooltaan suurta (pääosin halkaisijaltaan yli 30 µm) ja hengitettävän hiukkaskoon (PM<sub>10</sub>) osuus louhinnassa muodostuvasta pölystä on pieni. Suurimmat hiukkaset laskeutuvat lähelle päästölähdettä, kun taas partikkelikooltaan alle 10 µm hiukkaset (hengitettävät hiukkaset) voivat kulkeutua muutamien kilometrien päähän päästölähteestä suotuisten olosuhteiden vallitessa.

Vaikutuskohteen herkkyyden osalta YVA-selostuksessa on todettu, että koska hankealue on maaseutumaista ja harvaan asuttua, alueella on luontoarvoja ja hyvin alhaiset ilmanlaadun taustapitoisuudet, hankealueen herkkyyttä pölyvaikutuksille voidaan pitää korkeana. YVA-selostuksessa on kuitenkin huomautettu, että suojavyöhykkeen sisään ei jää asutusta eikä siten vaikutuskohteita, kun kaivosyhtiö lunastaa alueen kiinteistöt.

Tehdyn pahinta pölytilannetta ja vaihtoehtoa 4 koskevan leviämismallinnuksen perusteella YVA-selostuksessa on arvioitu, että ilman torjuntatoimenpiteitä pölyvaikutukset ovat merkittäviä. Selostuksessa on todettu, että käyttämällä tehokkaita pölyntorjuntatoimenpiteitä, arviolta noin 90 prosenttia muiden toimintojen kuin räjäytysten aiheuttamista pölyvaikutuksista voidaan estää ja näin pölyn vaikutusalue pienenee huomattavasti. Räjäytyksistä aiheutuvaa pölyhaittaa on vaikeaa ehkäistä ja lieventää, ja kaivoksilla räjäytykset ovatkin yleensä pahimpia pölyhaittojen aiheuttajia. YVA-arvioinnissa, joka on pohjautunut yhden kilometrin laajuisen suojavyöhykkeen perustamiseen kaivosalueen ympärille, pölyvaikutukset on arvioitu kaivoksen toimintavaiheessa kohtalaisiksi tilanteessa, jossa pölyntorjuntatoimenpiteet ovat käytössä.

YVA-selostuksessa pölyvaikutusten arvioinnin epävarmuustekijöitä käsittelevässä kohdassa on todettu, että leviämismallinnuksessa käytetty säätieta ottaa tietyllä tasolla huomioon sääaseman sijainnin, mutta ilmasto eri alueella ja eri korkeustasolla voi olla hyvin erilainen. Mallinnuksessa on käytetty rajoitettua, kahden vuoden säädään perustuvaa tietoa Kolarin sääasemalta, joka sijaitsee yli 20 kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Kun verrataan Kolarin sääaseman tuulitietoja Hannukaisen alueella hiljattain perustetun sääaseman tuulitietoihin, eroavat Hannukaisen alueen tuulen nopeudet ja suunnat merkittävästi Kolarin vastaavista tiedoista. Mallinnettu hankealue kattaa suuren alueen Tunturi-Lapissa, missä maanpinnan muodot vaihtelevat suuresti tuntureineen ja alavampine alueineen. Maanpinnan vaihtelevat muodot voivat vaikuttaa sääolosuhteisiin lyhyelläkin etäisyydellä.

Osayleiskaavan laatimisen yhteydessä on tehty Hannukaisen kaivoshankkeen pölyselvitys 11.4.2016 ja Hannukaisen kaivoshankkeen pölyselvityksen täydennys 22.9.2017, joiden tulokset on esitetty kootusti Hannukaisen kaivoshankkeen pölyselvityksessä 20.12.2017. Selvitysten lähtökohtana on ollut se, että Hannukaisen kylän ja Hannukaisen kaivosalueen väliin rakennetaan suojavalli. Selvityksissä on tarkasteltu suojavallin rakentamisen eri vaiheista, kaivoksen rakentamisesta ja kaivoksen toiminnasta aiheutuvia pölyvaikutuksia.

Kaavan laatimisen yhteydessä laadituissa pölyselvityksissä on leviämislaskennoilla tarkasteltu hengitettävien hiukkasten (PM<sub>10</sub>) vuorokausi- ja vuosipitoisuuksia maanpinnan tasolla. Saatuja tuloksia on verrattu valtioneuvoston ilmanlaadun ohjearvoista ja rikkilaskeuman tavoitearvosta antaman päätöksen (480/1996) mukaisiin ohjearvoihin sekä valtioneuvoston ilmanlaadusta antaman asetuksen (79/2017) mukaisiin raja-arvoihin. Louhinta- ja murskaustoimintojen sekä kuljetusten pölypäästöjen vaikutusta ilmanlaatuun on arvioitu useissa maissa yleisesti käytössä olevalla EPA:n leviämismallikokoelmaan ISC-AERMOD kuuluvalla Industrial Source Complex Short Term leviämismallilla. Leviämislaskelmissa on käytetty alueen ilmastollisia olosuhteita edustavaa MM5-aineistoa vuodelta 2013. Sääaineiston mukainen vallitseva tuulen suunta on ollut lounaasta.

Pölymallinnusten mukaan lähimpiä vaikutuskohteita ovat Hannukaisen kylän alueella sijaitsevat loma- ja asuinrakennukset, joista lähimmät sijoittuvat noin 300–400 metrin etäisyydelle Hannukaisen alueen eteläosaan osoitetuista ohjeellisista avolouhoksesta ja sivukivialueesta. Laadittujen leviämislaskelmien mukaan suunniteltujen kaivostoimintojen pölypäästöjen on arvioitu voivan vaikuttaa ilmanlaatuun lähimpien vaikutuskohteiden kohdalla. Ilmanlaatuvaikutusten ei ole missään kaivostoiminnan vaiheessa arvioitu todennäköisesti ylittävän ilmanlaadun ohje- tai raja-arvoja, mutta esimerkiksi puuskittaisen ja kovan tuulen tai pidemmän poutajakson aikana toiminnan aikaiset pölypäästöt ja pitoisuudet voivat lyhytaikaisesti olla suurempia (vuorokausitasolla yli 50 µg/m<sup>3</sup>).

Kunnan lausunnon liitteenä toimitetun Rambollin Finland Oy:n vastineen 23.12.2021 mukaan sääaineisto on pölyselvityksessä muodostettu tarkastelualueelle meteorologisella prosessorilla, joka käyttää hyväksi pitkän aikavälin säätilastoja ja lähimpien sääasemien havaintoaineistoja. Tämä tarkoittaa sitä, ettei millään sääasemalla ole havaittu juuri pölyselvityksen kaltaista tuulijakaumaa vuonna 2013. Mallintaja on valinnut kyseisen MM5-aineiston, koska hankealueen lähistöllä ei ole sijainnut Ilmatieteenlaitoksen tai Ruotsin SMHI:n sääasemia. Vastineen johtopäätöksenä on todettu, että pölymallinnuksessa käytetty synteettinen tuuliaineisto ei vastaa täysin Hannukaisen alueen tuulioloja, jossa pohjoistuulten osuus on todennäköisesti suurempi. Hannukaisen sääaseman havaintojen käyttämistä ei ole todettu tarkoituksenmukaiseksi, koska tämän sääaseman luotettavuus ei ole yhtä hyvä kuin Ilmatieteenlaitoksen sääasemilla erityisesti tuulen nopeuden kannalta. Hannukaisen alueen tuulioloja ei myöskään pystytä saamaan täysin selville Ilmatieteenlaitoksen tai Ruotsin SMHI:n sääasemien havainnoista, koska ne sijaitsevat vähintään 40 kilometrin etäisyydellä ja erilaisissa ympäristöissä. Vastineen mukaan eri tuulitietojen käyttäminen mallinnuksessa muuttaisi mallinnuksen tuloksia jonkin verran. On kuitenkin epätodennäköistä, että mallinnuksessa tapahtuisi raja- tai ohjearvojen ylityksiä lähitaloilla toisenlaisellakaan tuuliaineistolla, koska pölyselvityksen tulosten perusteella mallinnetut pitoisuudet jäävät selvästi raja- ja ohjearvoja pienemmiksi lähimmillä taloilla ja loma-asunnoilla.



### *Meluvaikutuksia koskeva selvitys*

Osayleiskaavan laatimisen yhteydessä on tehty Hannukaisen kaivoshankkeen meluselvitys 22.12.2017 ja Hannukaisen kaivoshankkeen yöaikaisen toiminnan meluselvitys 13.3.2018. Näissä selvityksissä on huomioitu Hannukaisen alueelle suunnitellun suojavallin vaikutus suunnitellusta toiminnasta aiheutuvaan meluun.

Kaavaselistuksen mukaan kaivostoiminnasta aiheutuu melua kaikissa kaivostoiminnan elinkaaren vaiheissa. Merkittävimmiä melua aiheuttaviksi toiminnoiksi on arvioitu poraukset ja räjäytykset, malmin käsittely ja prosessointi sekä hankealueen sisä- ja ulkopuolella tapahtuvat kuljetukset. Meluselvityksissä on tarkasteltu melumallinnusten avulla suojavallin rakentamisvaiheessa, kaivoksen rakentamisvaiheessa ja kaivoksen tuotantovaiheessa syntyvän päivä- ja yöaikaisen melun leviämistä ympäristöön. Saatuja tuloksia on verrattu valtioneuvoston melutason ohjearvoista antaman päätöksen (993/1992) mukaisiin melun A-painotetun ekvivalenttitason ( $L_{aeq}$ ) päivä- ja yöohjearvoihin. Päätöksen mukaan asumiseen käytettävillä alueilla päiväohjearvo on 55 dB ja yöohjearvo 50 dB. Uusilla alueilla yöohjearvo on kuitenkin 45 dB. Loma-asumiseen käytettävillä alueilla päiväohjearvo on 45 dB ja yöohjearvo 40 dB.

Päivä- ja yöajan keskiäänitasojen lisäksi on tarkasteltu suojavallin rakentamisen ja kaivosalueen melulähteiden aiheuttamia hetkellisiä enimmäisäänitasoja ( $LAF_{max}$ ). Ohjearvoina tässä tarkastelussa on käytetty asuntoalueilla 60 dB ja loma-asunto-alueilla 55 dB. Erikseen on mallinnettu räjäytyksistä aiheutuvaa melua, jota ei ole otettu huomioon keskiäänitasojen mallinnoissa.

Meluselvityksissä melun leviämistä on tarkasteltu laskennallisesti Datakustik CadnaA 2017 -melumallinnusohjelmalla. Melun laskentamalleina ovat olleet ohjelman sisältämät pohjoismainen teollisuusmelun laskentamalli (General Prediction Method) ja tieliikennemelun laskentamalli (RTN 1996). Mallinnoissa oletuksena on käytetty vähän ääntä vaimentavia olosuhteita, joissa myötätuuli käy jokaisesta melulähteestä jokaista tarkastelupistettä kohti ja ilman lämpötilakerrostuneisuus on melun leviämisen kannalta suotuista. Todellisuudessa tuulen käydessä yhdestä ilmansuunnasta melutasojen on todettu olevan muissa ilmansuunnissa esitettyjä selvästi alhaisempia. Toisaalta ääriolosuhteissa melun leviäminen voi tietyissä ilmansuunnissa olla mallinnoissa esitettyä voimakkaampaa. Mallinnoissa ei ole huomioitu puuston melua vaimentavaa vaikutusta. Laskennan arvioitu epävarmuustaso on  $\pm 3$  desibeliä.

Suojavallin rakentamisen on todettu ajoittuvan päiväaikaan kello 7–22. Melumallinnusten perusteella suojavallin rakentamisen on arvioitu voivan aiheuttaa valtioneuvoston melutason ohjearvoista antaman päätöksen mukaisen melutason päiväohjearvon ylityksen joillakin loma-asumiseen käytettävillä kiinteistöillä silloin, kun suojavallin rakentaminen tapahtuu alle 700 metrin etäisyydellä kiinteistöstä. Vakinaiseen asumiseen käytettävillä alueilla ohjearvon ylityksiä ei mallinnusten perusteella aiheudu.

Meluvaikutusten on todettu pienenevän suojavallin rakentamisen edetessä suojavallin alkaessa ehkäistä melun leviämistä. Suojavallin rakentamisen aikaisten hetkellisten enimmäisäänitasojen ( $L_{AFmax}$ ) on arvioitu ylittävän vertailuarvona käytetyn 60 desibelin silloin, kun suojavallin rakentaminen tapahtuu alle 700 metrin etäisyydellä kiinteistöstä ja vertailuarvon 55 desibeliä, kun rakentaminen tapahtuu alle 1 000 metrin etäisyydellä kiinteistöstä.

Tehtyjen melumallinnusten mukaan suojavallin valmistumisen jälkeen kaivoksen rakentamisvaiheessa ja tuotantovaiheessa eivät ylity edellä mainitun valtioneuvoston päätöksen mukaiset päivä- tai yöohjearvot loma-asumiseen tai vakituiseen asumiseen käytettävissä lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Kaivoksen tuotantovaiheessa louhinnan aloitustasolla +180 mpy keskiäänitasot lähimmissä häiriintyvissä kohteissa ovat suurimmillaan noin 40 desibeliä, mutta melun on todettu vähenevän louhintasyvyyden kasvaessa jääden selvästi päivä- ja yöohjearvojen alle. Kuervitikon louhoksen louhinnan alkaessa keskiäänitaso Lamunmaan porojen erotusalueen vapaa-ajanasunnolla on noin 39 desibeliä. Myös mallinnetut hetkelliset enimmäisäänitasot alittavat suojavallin vaikutuksesta vertailuarvot kaikissa mallinnustilanteissa.

Melumallinnusten mukaan yleinen tieliikenne aiheuttaa melua, joka ylittää usealla loma-asuinkiinteistöllä ja kahdella asuinkiinteistöllä annetut valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaiset ohjearvot. Kaivostoimintaan liittyvästä liikenteestä aiheutuvan melun osalta meluselvityksessä on todettu, että Hannukaisen kylän kohdalle suunnitellun nopeusrajoituksen ansiosta liikenteen lisääntyminen ei aiheuta nykyistä korkeampia melutasoja kylän kohdalla.

Meluselvityksessä räjäytyksiä on arvioitu toteutettavan kaivosalueella noin kaksi kertaa viikossa. Räjäytysten on arvioitu aiheuttavan hetkellisesti korkeimmillaan noin 75 desibelin melutason lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Meluselvityksen mukaan räjäytysmelun mallintamiseen liittyy monia eri epävarmuustekijöitä.

Osayleiskaavaa laadittaessa on lisäksi tehty 8.5.2018 päivätty meluselvitys, jossa on tarkasteltu Hannukaisen alueelta Rautuvaaraan johtavaksi suunnitellusta malmin hihnakuuljettimesta ja vetoasemista Äkäsjoen ylityskohdan ympäristöön aiheutuvaa melua silloin, kun otetaan huomioon hihnakuuljetinta ympäröivien rakenteiden, kuten seinien ja kattojen, vaikutus melun leviämiseen. Melun leviämistä koskevan mallinnuksen perustella selvityksessä on arvioitu, että hihnakuuljettimen yhdessä muun kaivostoiminnan kanssa aiheuttama melu alittaa valtioneuvoston päätöksen mukaiset melutason ohjearvot kuuljetinta lähimpinä olevissa häiriintyvissä kohteissa.

Meluselvityksessä 22.12.2017 on johtopäätöksenä todettu kaivoksen vaikutuksista äänimaisemaan, että koska alueella ei ole kaivoksen kaltaisia merkittäviä melulähteitä, kaivostoiminta tulee muuttamaan kaivoksen toiminta-ajaksi alueen yleistä äänimaisemaa. Kaivostoiminnan äänet voivat

kuulua kauaksikin sääolosuhteista riippuen, vaikka toiminnasta aiheutuvat melutasot eivät lähimmissä häiriintyvissä kohteissa olisikaan korkeita.

*Tärinää, ilmanpaineaaltoja ja lentokiviriskiä koskeva selvitys*

YVA-selostuksesta ja kaavaselostuksesta ilmenee, että pääasiallisiksi tärinän, ilmanpaineaaltojen sekä mahdollisten lentokivien aiheuttajiksi on arvioitu räjäytykset. Räjäytysten taajuuden ja intensiteetin ja siten myös tärinän on arvioitu olevan suurimmillaan kaivoksen toimintavaiheessa. Rakentamisvaiheessa räjäytyksiä on vähemmän ja sulkemisvaiheessa hyvin rajoitetusti. Räjäytysten aiheuttamien vaikutusten suuruuteen on todettu vaikuttavan muun muassa räjäytyksissä käytetyn räjähdysaineen määrän, räjäytysten reikäkoon ja reiän syvyyden. Tärinän leviämiseen vaikuttavat maa- ja kallioperäolosuhteet.

YVA-selostuksessa on arvioitu, että hankealueen herkkyys tärinävaikutuksille on korkea, koska nykyinen tärinän taustataso on alhainen. Lisäksi on otettava huomioon, että hankealueen lähellä aivan YVA-menettelyssä huomioon otetun suojavyöhykkeen ulkopuolella on useita vakituisia ja vapaa-ajan asuntoja ja ulkoilureittejä.

YVA-selostuksesta käy ilmi, että Suomessa ei ole virallisia säädöksiä tärinän mittaamisesta tai tärinän ohjearvoista. YVA-menettelyssä räjäytystöiden aiheuttaman tärinän arvioinnissa on sovellettu sosiaali- ja terveysministeriön julkaisussa (Turvallisuusmääräykset 16:0; 1998) esitettyjä tärinän ohjearvoja, joita yleisesti käytetään tärinän arvioinnissa. Räjäytyksistä aiheutuvien ilmanpaineaaltojen rakennuksiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on käytetty Ruotsissa käytössä olevia ohjearvoja. Viihtyisyys- ja häiritsevyyshaittaa on arvioitu vuonna 2013 tehdyn kartoituksen perusteella, jossa on käsitelty Suomessa toiminnassa olevien avolouhosten käyttämiä räjäytysmenetelmiä ja niiden ympäristövaikutuksia.

Arviointiselostuksessa laskennallisten räjäytysten aiheuttamien tärinätasojen on todettu jäävän käytettyjen ohjearvojen alle 500 metrin etäisyydellä louhoksesta. Tätä lähempänä ohjearvot ylittyvät. Ilmanpaineaaltojen on todettu olevan viihtyisyyshaitaltaan ja häiritsevyydeltään suurempaa kuin räjäytyksessä syntyvän tärinän. Kahdeksan tuuman porareillä ilmanpainetasojen ei ole arvioitu ylittävän Ruotsin viranomaisten asettamia ohjearvoja 300 metrin etäisyydellä räjäytyksestä. Louhinnan siirtyessä syvemmälle maanpinnan alapuolelle, ilmanpaineaaltojen aiheuttamien vaikutusten on todettu heikkenevän ja lopulta vaimenevan kokonaan. Paineaalto voidaan kuitenkin kokea häiritseväksi myös kilometrin levyisen suojavyöhykkeen ulkopuolella varsinkin toiminnan alkuvaiheessa ja louhinnan tapahtuessa lähellä maanpintaa. Arviointiselostuksen mukaan irtokivien lentomatkoja ja lentokulmia voidaan säätää hyvällä räjäytysten suunnittelulla ja tiukoilla turvatoimilla. Räjäytysvirheiden vuoksi irtokiviä voi lentää odotettua etäisyyttä kauemmas. Tämän on todettu olevan kuitenkin hyvin harvinaista ja mahdollista estää huolellisella toiminnalla. Riski on arvioitu myös lyhytaikaiseksi ja mahdolliseksi eliminoida oikealla räjäytystekniikalla ja turvallisuusmääräysten noudattamisella.

Arviointiselostuksessa on johtopäätöksenä todettu, että tehtyjen laskelmien perusteella tärinä, ilmapaineaallot ja lentokivet eivät aiheuta merkittäviä vaikutuksia tai riskejä rakennuksille ja rakenteille tai turvallisuudelle yhden kilometrin suojavyöhykkeen ulkopuolella. Räjähäiriöstä aiheutuvien ilmapaineaaltojen viihtyisyyshaitta on kuitenkin arvioitu kohtalaiseksi. Hankkeeseen liittyvän liikenteen aiheuttama tärinähäiriö on arvioitu vähäiseksi.

Kaavan laatimisen yhteydessä on tehty erillinen 15.12.2017 päivätty turvallisuutta ja lentokiviä Hannukaisen kaivoksen suunnittelussa koskeva selvitys. Selvityksen mukaan louhinnassa syntyvät lentokivet ovat yksi kaivostoiminnan merkittävimmistä turvallisuusriskeistä ja lentokivet voivat lentää jopa yli tuhat metriä. Yleensä lentokiviriskin varmuuskertoimena ihmisille käytetään kerrointa neljä, mikä tarkoittaa sitä, että mikäli laskennallinen, mallinnettu tai havaittu lentokiven maksimaalinen lentomatka on 50 metriä, suojaetäisyydeksi määritetään 200 metriä. On arvioitu, että tällä etäisyydellä lentokiviriski on hyväksyttävissä. Halutun turvallisuusetäisyyden määrittämiseksi esimerkiksi asutuksen läheisyydessä räjäytyksessä huomioidaan muun ohella käytettävä reikäkoko, panosmäärä ja etutäytön pituus. Panoskoot ja louhintatekniikka määritetään monien parametrien perusteella kaivoksen suunnittelun yhteydessä ja tarkennetaan ennen toiminnan aloittamista laadittavalla louhinta- ja räjäytyssuunnitelmalla.

Selvityksessä on tarkasteltu lentokiviriskiä Hannukaisen kaivoksella tilanteessa, jossa louhinta suoritetaan pengerlouhintana. Louhinta on arvioitu aloitettavaksi Hannukaisen avolouhoksen keskiosasta noin 1 000 metrin etäisyydellä lähimmästä asutuksesta. Ensimmäinen louhintataso sijaitsee noin 50–60 metriä maanpinnan alapuolella ja louhinnan on arvioitu ulottuvan noin 150 metriin saakka ennen kuin siirrytään louhoksen eteläosan louhintaan. Louhoksen keskialueella louhinta on arvioitu suoritettavaksi 229 millimetrin reikäkoolla ja lähempänä asutusta 140 millimetrin reikäkoolla, jolloin lentokiviriskin on melu- ja pölyvaikutusten ohella todettu pienenevän. Hannukaisen louhoksen eteläkärjen ensimmäinen louhintataso on noin 20–30 metriä maanpinnan alapuolella. Lentokivien sinkoutumisen riskiä on arvioitu pienentävän alueen eteläpuolelle rakennettava 20–30 metrin korkuinen suojavalli ja louhintapenkereiden suunnan sijoittaminen poispäin asutuksesta. Louhinnan edetessä louhintataso syvenee ja lentokiviriski pienenee edelleen. Selvityksen mukaan Hannukaisen kaivoksen louhintatyöt voidaan toteuttaa turvallisesti myös lähellä asutusta.

Kaavaselostuksen mukaan YVA-menettelyn jälkeen kaivoksen louhintasuunnitelmaa on päivitetty siten, että Hannukaisen avolouhoksen eteläosassa tehtävissä räjäytyksissä käytettävää panoskokoa on tarkoitus pienentää merkittävästi. Kun tärinävaikutuksia tässä tilanteessa arvioidaan YVA-menettelyssä käytetyllä laskentakaaviolla, laskennallinen tärinän ohjearvojen ylitys rajoittuu 200 metrin etäisyydelle louhoksen reunasta. Tärinä ei kaavaselostuksen mukaan aiheuta vahinkoa rakennuksille. Lähimmän noin 330 metrin etäisyydellä louhoksesta olevan rakennuksen kohdalla ohjearvot alittuvat. Kaavan mahdollistaman maankäytön tärinävaikutukset on arvioitu vähäisiksi.

Kaavaselostuksessa on myös todettu, että ilmanpaineaaltojen voimakkuus laskee huomattavasti YVA-menettelyssä lasketusta, kun louhinta tehdään pienemmillä panoksilla. Lähimpien asuntojen kohdalla pintamaakerroksen paksuuden ja toteutettavan suojavallin on arvioitu todennäköisesti vaimentavan hyvin tehokkaasti paineaallon voimakkuutta. Kaavaselostuksessa räjäytyksistä aiheutuvien ilmanpaineaaltojen viihtyisyyshaitta on arvioitu kohtalaiseksi, koska paineaalto voidaan kokea häiritsevänä hyvinkin laajalla alueella ja hankealueella sijaitsee lukuisia loma- ja asuinkiinteistöjä.

*Pohjavesialueista ja pohjaveteen kohdistuvista vaikutuksista saatu selvitys*

Kaavaselostuksen mukaan Hannukaisen alueen pohjavesialueet ovat pääosin pieniä ja suurin osa niistä on luokiteltu III-luokan pohjavesialueiksi. Alueen pohjavesialueet ovat suurelta osin käyttämättömiä ja liian pieniä vedenottotarkoituksiin. Kaava-alueella on muutama I- ja II-luokan pohjavesialue. Kaivoshanke ja osayleiskaavan toteuttaminen ei kaavaselostuksen mukaan aiheuta vaikutuksia I- tai II-luokan pohjavesialueisiin.

Kaavaselostuksessa on todettu, että kahteen Hannukaisen avolouhoksen alueella sijaitsevaan III-luokan pohjavesialueeseen (Kuervaara ja Kivivuopionvaara) kohdistuu voimakas vaikutus. Kaivoksen toiminnan aikana vaikutus on määrällistä ja kaivoksen sulkemisen jälkeen laadullista. Näille III-luokan alueille on haettu luokitusmuutosta ELY-keskukselta.

Kunnan Äkäslompolon Kyläyhdistys ry:n ja sen asiakumppaneiden valitukseen antamassa lausunnossa on viitattu pohjavesialueiden luokitteluun liittyvään selvitykseen vuodelta 2017. Tässä selvityksessä Kuervaaran pohjavesialueesta on todettu, että alueelle aiemmin sijoittunut kaivostoiminta on peruuttamattomasti heikentänyt pohjaveden laatua, minkä lisäksi alueen maa- ja kallioperä heikentävät luontaisesti pohjaveden laatua. Sulfidimalmialueella sijaitseva pohjavesialue ei siten hydrogeologisista syistä sovellu yhdyskuntien vedenhankintaan, joten se voidaan selvityksen mukaan poistaa pohjavesialueluokituksesta.

Äkäslompolon kyläyhdistys ry:n asiakumppaneineen hallinto-oikeudelle toimittamasta Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kuulutuksesta 21.2.2024 ja sen perusteena olevista asiakirjoista ilmenee, että ELY-keskus on tarkistanut pohjavesialueiden luokituksia ja rajauksia Kolarin kunnan alueella. ELY-keskus on tehnyt pohjavesialueiden luokitukseen liittyviä selvityksiä vuosina 2014, 2019, 2021, 2022 ja 2023. Tehtyihin selvityksiin perustuen ELY-keskus on katsonut Äkäsjoen varrelle sijoittuvan Kuervaaran pohjavesialueen (12273123) soveltuvan yhdyskuntien vedenhankintaan ja että se tulisi siten luokitella 2-luokkaan. Kuervaaran pohjavesialueeseen kaakkoisosastaan rajautuvan Kivivuopionvaaran (12273124) pohjavesialueen osalta on todettu, että vuosina 2021–2023 tehtyjen selvitysten perusteella Kivivuopionvaaran pohjavesialueen ei ole katsottu soveltuvan yhdyskuntien vedenhankintaan, mutta inventoidut lähdekohteet ovat osoittautuneet E-luokan tarkoittamiksi pohjavedestä suoraan riippuvaisiksi, luonnontilaisiksi, merkittäviksi ja muun lainsäädännön nojalla suojelluiksi ekosysteemiksi.

Kivivuopionvaaran pohjavesialueen rajausta on kohdennettu pohjoisosan hiekkavaltaiseen selänteeseen ja rinteen lähdepurkaumaan.

Hyväksytyssä osayleiskaavassa Kuervaaran ja Kivivuopionvaaran pohjavesialueille kohdistuu osa-aluemerkintä ohjeellisesta Hannukaisen avolouhoksesta (av). Kuervaaran pohjavesialueelle kohdistuu myös suojavallia (suv) koskeva merkintä.

#### *Porotalouteen kohdistuvista vaikutuksista saatu selvitys*

Kaivoshankkeen vaikutuksia porotalouteen on arvioitu YVA-menettelyssä osana sosiaalisten vaikutusten arviointia 11.12.2012 ja Hannukaisen kaivoshankkeen porotalousselvityksessä 4.2.2012. Selvityksistä ilmenee, että alueella porotaloutta harjoittavan Muonion paliskunnan pinta-ala on noin 2 700 neliökilometriä ja pinta-alaltaan noin 90 neliökilometrin suuruinen hankealue sijoittuu Muonion paliskunnan sisään, paliskunnan keski- ja eteläosaan. Muonion paliskunnan alue ulottuu pääosin Kolarin ja Muonion kuntien alueille.

Muonion paliskunnan eloporojen määrä on ollut vajaat 6 000 poroa vuonna 2009/2010. Muonion paliskunnan alue on jaettu kolmeen osaan, joista jokainen muodostaa oman laidunkiertoalueensa. Porojen luontainen liikehdintä saa ne liikkumaan keväällä kohti etelän kesälaitumia, ja syksyllä porot liikkuvat päinvastaisesti takaisin pohjoiseen. Osayleiskaavan mukainen kaivoshanke sijoittuu paliskunnan kesä- ja talvilaidunalueiden välimaastoon, jossa paliskunnan keskialueen 4 000 eloporoa laiduntavat syksyllä ja alkutalvella. Myös teurasporot käyttävät näitä laitumia syksyllä. Osa paliskunnan poromiehistä pitää suurimman osan poroistaan Rautuvaaran vanhan kaivosalueen läheisyydessä. Poronhoitoaluetta kuvaavista kartoista ilmenee, että Lamunmaalla sijaitsevan pääerotusaitauksen lisäksi sen länsipuolelle sijoittuvat paliskunnan laidunaita ja Käkivaaran erotusaita. Pohjoisempana sijaitsevat Ahvenkielisen, Luusunselän ja Juutilaisen erotusaidat. Paliskunnan vasoma-alueista pienempi sijoittuu Rautuvaaran kaivosalueen läheisyyteen ja suurempi etämmälle Yllästunturin alueelle. Paliskunnan porojen kuljetusreitit kulkevat pohjoisesta talvilaidunalueelta Lamunmaan erotusaitaan.

Hannukaisen kaivoshankkeella on arvioitu olevan merkittävä vaikutus porotalouden olosuhteisiin. Maanotto, melu, pöly, tärinä, lentokivet, liikenteen lisääntyminen ja muuttuminen sekä Hannukaisen ja Rautuvaaran välisen kuljetuskäytävän vallivaikutus johtavat porojen käyttäytymisen muutoksiin, kuten välttämiskäyttäytymiseen ja laiduntamisen vähenemiseen kaivostoimintojen lähellä. Porojen luontaisessa laidunkierrossa käyttämien luonnollisten reittien on arvioitu muuttuvan. Pysyviä rakennelmia saatetaan joutua siirtämään useita kertoja, koska paras sijaintivaihtoehto löytyy kokeilemalla. Yksittäisille poromiehille ja paliskunnalle voi aiheutua kustannusten nousua muun muassa talviruokinnan lisääntymisen vuoksi. Laidunalueiden menetysten suuruudeksi on arvioitu noin prosentti paliskunnan pinta-alasta, mutta porojen vaellusreittien, lisääntymisalueiden ja

kuljetusreittien keskeisen sijainnin vuoksi vaikutus laidunalueille on arvioitu korkeaksi.

Osayleiskaavan perustana olevan vaihtoehdon 4 osalta on sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa 11.12.2012 todettu, että Hannukaisesta Rautuvaaran rikastamolle johtava kuljetushihna, joka korvaisi kuljetusputkiston, toimisi keskimäärin noin 90 senttimetriä maanpinnan yläpuolella. Alustavien suunnitelmien mukaan kuljetushihna nostettaisiin 4–5 metrin korkeuteen kolmesta eri kohdasta. Ne kohdat, joissa kuljetushihna kulkisi huomattavasti korkeammalla, huomioidaan porojen käyttäytymisen ja porojen luonnollisten kulkureittien mukaan. Kuljetushihna sijoitettaisiin kuljetuskäytäviin. Kuljetushihnojen voidaan katsoa aiheuttavan vähemmän esteitä porojen vaellusreiteille kuin muissa vaihtoehdoissa esitetyn kuljetusputken. Jatkuvasti toimivan malmin kuljetushihnan on kuitenkin arvioitu voivan aiheuttaa lisääntyntä häiriötä Rautuvaaran alueen lähellä. Muonion paliskunnan poromiesten kokemuksiin perustuen porot pitävät kuljetushihnojen alta kävelemistä helpompana kuin sellaisten rakenteiden ylittämistä. Joskus paras vaihtoehto luonnollisten laidunreittien säilyttämiseksi poroille on kulkea kuljetushihnan alittavan tunnelin läpi. GPS-pannoitettujen porojen liikkeistä kerätyillä tiedoilla olisi mahdollista arvioida tärkeimmät kuljetushihnan ja rautatien ylittävät vaellusreitit.

Hannukaisen kaivoshankkeen porotalousselvityksen 4.2.2012 mukaan kaivostoiminnasta voi aiheutua porotaloudelle menetettyjen laidunalueiden ja porojen välttämiskäyttäytymisestä aiheutuvan laidunalueiden vajaakäytön ohella Rautuvaaran erotusaidan toimivuuden hankaloitumista Rautuvaaran rikastamon melusta aiheutuvan porojen välttämiskäyttäytymisen vuoksi. Lisäksi hihnakuljetin voi aiheuttaa porojen välttämiskäyttäytymistä ja rautatieliikenteen kasvu voi lisätä porovahinkojen määrää paliskunnan eteläisessä osassa. Junakuljetukset voivat jopa vaarantaa koko eteläosan poronhoidon tulevaisuuden, mikäli poroja ei saada pysymään poissa junaradalta.

Porotalousselvityksen vaikutusarvio on perustunut siihen ajatukseen, että porojen käyttäytymisessä ei tapahtuisi isoja muutoksia. Mahdollisena on kuitenkin pidetty sitä, että mainittujen vaikutusten lisäksi ilmenee yllättäviä vaikutuksia, kuten keskialueen porojen voimakas siirtyminen kohti paliskunnan reuna-alueita pohjoiseen ja etelään. Suuren mittaluokan muutokset porojen laidunnuksessa voisivat johtaa koko laidunnus- ja poronhoitojärjestelmän uudelleen arviointiin. Tällaisten ennalta arvaamattomien vaikutusten arviointi tapahtuu kaivoshankkeen edetessä.

Porotalousselvityksen mukaan Muonion paliskunnan porotalous on joutunut joustamaan yhä uudestaan ja antamaan tilaa muille maankäyttömuodoille. Porolaitumia ovat omalta osaltaan pienentäneet esimerkiksi Yllästunturin ja Olostunturin alueen matkailuun liittyvät rakennushankkeet, autojen testausta varten rakennetut radat, kasvava liikenne, petovahingot sekä metsänhoitotoimenpiteet. Lisäksi alueelle on suunnitteilla tuulivoimapuisto. Muun maankäytön aiheuttamien kasautuvien vaikutusten osalta on todettu, että Hannukaisen kaivosalueen sijoittuessa lähelle olemassa olevia ja yleiskaavaan

merkittyjä tulevia asuntoalueita, loma-asuntoalueita ja matkailupalvelujen alueita, porojen luontaiset kulkureitit tukkeutuvat lähes kokonaan 25 kilometrin pituisella kaarevalla linjalla Hannukainen-Äkäslompolon kylä-Äkäslompolon tunturialue-Yllästunturi-Ylläsjärven tunturialue-Ylläsjärvi.

Selvityksen yhteydessä on esitetty porotaloudelle aiheutuvien haittojen lieventämis- ja kompensatiokeinoja ja arvioitu myös mahdolliseksi, että porot vähitellen sopeutuvat muutoksiin. Porotalousselvityksen mukaan porotalouden kannalta keskeistä on kaivostoiminnan yhteensovittaminen porotalouden kanssa ja haittojen lieventäminen ja kompensointi siten, että luodaan edellytykset poronhoidon taloudellisten ja kulttuurillisten perusteiden säilyttämiseen. Haittojen lievennykseen tähtäävillä toimilla ja kompensatioilla on mahdollista välttää kaivostoiminnan haitat Muonion paliskunnan poronhoidolle, mikäli kaivoksen vaikutukset pysyvät porotalousselvityksessä ennakoidulla tasolla, eli ne ovat hallinnassa. Koska kyseessä on suuri hanke, on arvioitu myös mahdolliseksi, että ilmenee ennalta arvaamattomia vaikutuksia tai vaikutukset kasvavat ennalta arvaamattoman suuriksi.

Porotalousselvityksessä lähtökohtana porotalouden edellytysten ja kaivostoiminnan yhteensovittamiseksi on esitetty kaivosyhtiön ja paliskuntien hyväksymää sopimusta. Sopimuksen perusteella pysyvänä toimintamuotona olisi seuranta, jonka A-osassa määriteltäisiin yhteisesti sovittava kiinteä rahallinen peruskompensatio ja B-osassa olosuhteiden ja kaivostoiminnan etenemisen mukaan sovellettava yhteisesti sovittava menettely. Tässä menettelyssä kaivosyhtiö ja paliskunta vähintään kerran vuodessa arvioisivat ja sopisivat mahdollisesti syntyvien haittojen ennakoinnista, seurannasta ja kompensatiosta.

Kaavaselostuksessa on vaikutuksista porotalouteen todettu, että ne ovat pääosin haitallisia. Vaikutukset voivat syntyä laidunmaiden ja lisääntymisalueiden muutoksesta, melusta, pölystä, tärinästä ja lentokivistä sekä maantie- ja rautatieliikenteestä. Osayleiskaavan perustana olevassa YVA-menettelyssä tarkasteltu vaihtoehto 4 on poronhoidon kannalta paras. Tässä vaihtoehdossa ei varata kaivosalueita Muonion kunnan puolelta, Lamunmaan alue erotusaitoineen säilyy ja maanotto on 10 prosenttia muita vaihtoehtoja pienempi. Hannukaisen ja Rautuvaaran välille ei myöskään rakenneta rautatieyhteyttä.

Kaavaselostuksessa on arvioitu, että osayleiskaavan mahdollistaman Hannukaisen ja Rautuvaaran välille rakennettavan hihnakuljettimen vaikutus porojen laidunkiertoon ja välttämiskäyttäytymiseen voi olla merkittävä. Kaivostoimintaa sijoittuu myös paliskunnan eteläosan tokkakunnan alueelle, joten toiminta vaikuttaa myös näihin poroihin. Vaikutus voi ulottua myös Kolarin paliskunnan puolelle, jos porot väistävät kaivostoimintaa tai kulkevat mahdollisesti aidattavan rautatien ohjaamana etelään. Myös rautatieliikenteen poro-onnettomuudet voivat lisääntyä liikenteen lisääntyessä. Olemassa olevan Rautuvaaran radan peruskorjaus ja liikenteen aloittaminen sillä aiheuttavat paliskunnan alueen eteläosaan kulkuesteen, jonka vaikutus Muonion paliskuntaan on merkittävä.



Kaavaselostuksen mukaan osayleiskaavassa haitallisia vaikutuksia on pyritty lieventämään laajentamalla metsätalous- ja poronhoitovaltaista aluetta (M-2) ja täsmentämällä tätä aluetta koskevaa kaavamääräystä. Haitallisten vaikutusten lieventämiseen on pyritty myös kaavassa annetuilla aitaamista koskevilla määräyksillä ja rautatielinjauksen siirtämisellä ja sen osoittamisella yhteystarvemerkeinällä.

### ***Oikeudellinen arviointi***

#### *Arvioinnin lähtökohdat*

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n 1 momentin mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 1 momentin ja 39 §:n 1 momentin mukaan maakuntakaava ohjaa yleiskaavan laatimista. Maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n 2 momentin mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon muun ohella mahdollisuudet turvalliseen ja terveelliseen elinympäristöön, ympäristöhaittojen vähentäminen ja luonnonarvojen vaaliminen. Maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n 4 momentin mukaan yleiskaava ei saa myöskään aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

Hannukaisen kaivosalueen osayleiskaavan tarkoituksena on mahdollistaa rautamalmi-kaivoshankkeen toteuttaminen Kolarin kunnassa, ja kaavalla ratkaistaan maankäytölliset edellytykset kaivostoiminnan sijoittamiselle alueelle. Tällöin suunnitellun maankäytön merkittävät vaikutukset on selvitettävä siinä määrin kuin se laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja suunnittelutarkkuus huomioon ottaen on tarpeen ja mahdollista. Laadittujen selvitysten perusteella on voitava varmistua siitä, että hyväksytty yleiskaava täyttää yleiskaavalle maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyt sisältövaatimukset. Tässä arvioinnissa arvioidaan hanketta ja siitä aiheutuvia vaikutuksia suhteessa hankkeen ympäristön olemassa olevaan ja sinne osoitettuun maankäyttöön ja luonnonolosuhteisiin.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa 2023:87 on arvioitu niitä seikkoja, jotka on otettava huomioon, kun arvioidaan sitä, perustuuko kaivostoiminnan mahdollistava kaavaratkaisu sellaisiin selvityksiin, joiden perusteella voidaan arvioida kaavan sisältövaatimusten täyttymistä. Ratkaisussa on todettu, että kaivostoiminnasta aiheutuu sen luonteesta johtuen ympäristömuutoksia ja -vaikutuksia, jotka eivät ole hallittavissa yksinomaan maankäytön suunnittelun keinoin. Kaivostoiminnan harjoittaminen on myös kaivoslain, ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten lupa- ja valvontamenettelyjen piirissä. Koska kaivostoimintaa ohjaavien lakien tavoitteet ja soveltamisala poikkeavat toisistaan, myös eri lupamenettelyissä edellytettävien selvitysten ja suunnitelmien tarkkuustaso on erilainen. Kaavoitukseen nähden erillisissä lupamenettelyissä ratkaistaan lopullisesti se, ovatko kaivostoiminnan harjoittamisen edellytykset alueella olemassa. Näissä erillisissä lupamenettelyissä myös selvitetään yksityiskohtaisesti toiminnan tekniset vaatimukset ja ympäristökuormituksen sallittavuus. Jos toiminta sallitaan, annetaan näissä menettelyissä yksityiskohtaiset määräykset ympäristön

pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitetuista toimista sekä ympäristöpäästöjen raja-arvoista ja rajoittamisesta. Näiden erillisten lupamenettelyiden edellyttämien selvitysten yksityiskohtaisuutta ja laajuutta ei lähtökohtaisesti voida edellyttää sen arvioimiseksi, täyttyvätkö maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetty yleiskaavan sisältövaatimukset. Osayleiskaavaa laadittaessa tehtyjen selvitysten perusteella on kuitenkin voitava varmistua siitä, että alueen käyttämisestä kaavassa osoitettuun tarkoitukseen ei ennalta arvioiden aiheudu sellaisia haittavaikutuksia, joita on pidettävä yleiskaavalle maankäyttö- ja rakennuslaissa asetettujen sisältövaatimusten vastaisina.

Nyt käsiteltävänä olevan Hannukaisen kaivosalueen osayleiskaavan kaava-alueen keskiosassa Hannukaisen kylässä Äkäsjoen varren alueella on voimassa loma-asutusta koskevia ranta-asemakaavoja, ja Äkäsjoen ja Ylläksentien varteen on muodostunut sekä loma-asutusta että vakituista asutusta. Hyväksytyssä osayleiskaavassa asutus on osoitettu näiden ranta-asemakaavojen ja olemassa olevan tilanteen mukaisena. Lähimmät häiriintyvät asuinkiinteistöt sijaitsevat noin 300 metrin etäisyydellä kaavaratkaisun mahdollistavan Hannukaisen avolouhoksen eteläosasta.

Kaava-alue ympäristöineen on valtaosin luonnontilaista ja erämaista aluetta ja Muonion paliskunnan poronhoidon kannalta keskeistä aluetta. Paliskunnan poronhoidon kannalta tärkeät Lamunmaan erotusaita sekä Rautuvaaran erotusaita ja vasoma-alue sijoittuvat Hannukaisen ja Rautuvaaran alueelle suunniteltujen kaivostoimintojen välittömään läheisyyteen. Alue on myös osittain paliskunnan kesälaidunalueita. Kaava-alueelle sijoittuu myös luokiteltuja pohjavesialueita, ja hankkeen vaikutusalueella on erityisiä luonnonarvoja Tornionjoen-Muonionjoen ollessa osa Tornionjoen-Muonionjoen vesistöalue -nimistä Natura 2000 -aluetta (FI1301912). Lisäksi suunnittelualueen lävitse virtaava Äkäsjoki on osa kyseistä Natura-aluetta. Kaava-alueella on niin ikään merkitystä virkistyskäytön ja Yllästänturin matkailun kannalta.

#### *Vaikutukset asuinkäyttöön ja alueella liikkuviin ihmisiin*

Kaivoshankkeesta aiheutuvia vaikutuksia on selvitetty laaja-alaisesti YVA-menettelyn yhteydessä. Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä olevaa perusratkaisua on kuitenkin muutettu YVA-menettelyn jälkeen, kun Hannukaisessa kaivosalueen ympärille jätettävästä kilometrin suojavyöhykkeestä on luovuttu. Osayleiskaava perustuu tavoitteeseen toteuttaa hanke siten, että kaivostoiminnan harjoittamiseen osoitettujen alueiden välittömässä läheisyydessä olevia alueita voitaisiin edelleen käyttää vakituiseen- ja loma-asumiseen. Kaavaratkaisussa kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten hallinta siten, että erityisesti terveellistä ja turvallista elinympäristöä koskeva kaavan sisältövaatimuksen täyttyy, perustuu lähtökohtaisesti kaivoksen ja asutuksen väliselle alueelle toteutettavaan suojavalliin. Suojavallin rakentamiseen on arvioitu kuluvan aikaa kaksi vuotta. Kaavaa laadittaessa on tehty uusia selvityksiä, joiden pohjana on ollut valittu uusi perusratkaisu.

Kaivoshankkeen ympäristöön aiheutuu melu- ja pölyvaikutuksia sekä tärinää ja ilmanpaineaaltoja. Lisäksi alueeseen kohdistuu riski lentokivistä. Tehtyjen selvitysten ja mallinnusten mukaan vaikutukset pääosin alittavat vertailukohteena käytetyt ohje- ja raja-arvot, ja lentokiviriskin on arvioitu pysyvän hyväksyttävällä tasolla.

Meluselvitysten mukaan meluvaikutukset ovat suurimmillaan suojavallin rakentamisvaiheessa, ja melutason päiväohjearvo ja hetkelliset enimmäisäänitasot voivat ylittyä joillakin loma-asumiseen käytettävillä kiinteistöillä. Räjätysmelun mallintamiseen liittyy selvityksen mukaan monia eri epävarmuustekijöitä, ja räjäytysten on todettu hetkellisesti aiheuttavan ohjearvojen ylittävää melua lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Kaivostoiminnasta aiheutuvan lisääntyvän liikenteen melun hallinta perustuu selvityksen mukaan asettavaan nopeusrajoitukseen. Alueen yleinen äänimaisema muuttuu, ja kaivostoiminnan äänet voivat ajoittain kuulua kauas ympäristöön. Melumallinnuksen laskentaepävarmuus on  $\pm 3$  desibeliä.

Saadusta selvityksestä käy ilmi, että Tunturi-Lapissa sääoloihin vaikuttavat maanpinnan muodot vaihtelevat lyhyelläkin etäisyydellä ja että tuulen suunta ja nopeus vaikuttavat erityisesti kaivostoiminnasta aiheutuvan pölyn leviämiseen merkittävästi. Kaavaa laadittaessa tehdyn pölyselvityksen vaikutusarviointi on perustunut siihen, että vallitseva tuulen suunta on lounaasta. Hallinto-oikeuden arvion mukaan tehdyn pölyselvityksen luotettavuutta kuitenkin horjuttaa Lapin sääoloista, maastonmuodoista ja tuulen suunnista asiassa saatu selvitys. Pölyselvityksenkin mukaan joissakin sääolosuhteissa pölypäästöt ja pitoisuudet voivat lyhytaikaisesti ylittää vertailuarvot.

Kaavaa laadittaessa tehtyjen selvitysten mukaan käyttämällä räjäytyksissä pienempää panoskokoa tärinästä ei aiheudu vahinkoa rakennuksille. Ilmanpaineaalloista aiheutuva viihtyisyyshaitta on kuitenkin arvioitu kohtalaiseksi, koska paineaalto voidaan kokea häiritsevänä hyvinkin laajalla alueella.

**Hallinto-oikeus toteaa, että vaikka tehtyjen selvitysten ja vaikutusarviontien mukaan haitalliset vaikutukset eivät pääosin ylitä käytettyjä vertailuarvoja, jää vaikutusten arviointiin edellä todettuja merkityksellisiä epävarmuustekijöitä.**

Kun tarkastellaan sitä, voidaanko selvitysten perusteella näistä epävarmuustekijöistä huolimatta kuitenkin varmistua siitä, että kaivostoiminnasta ei ennalta arvioiden aiheudu alueen ihmisille ja ympäristön asutukselle sellaisia haittavaikutuksia, joita on pidettävä yleiskaavalle maankäyttö- ja rakennuslaissa asetettujen sisältövaatimusten vastaisina, on otettava huomioon, että alueen herkkyyys kaivostoiminnasta aiheutuville haitallisille vaikutuksille on erittäin suuri. Hyväksytyssä kaavassa osoitettu kaivostoiminta sijoittuu olemassa olevan ja asemakaavoissa ja hyväksytyssä osayleiskaavassa loma-asumiseen ja asumiseen osoitettujen alueiden välittömään läheisyyteen. Asemakaava-alueella on myös täyttyvä vaatimukset terveellisestä, turvallisesta ja viihtyisästä elinympäristöstä. Osayleiskaava-alue ympäristöineen on muutoin pääosin luonnontilaista ja erämaista, ja kaavan mahdollistaman toiminnan seurauksena alueen luonne

muuttuu suuresti. Tällaisella alueella haittojen vähäisemmälläkin lisääntymisellä on olennaista merkitystä arvioinnissa erityisesti, jos haitat kertaantuvat.

**Kaavaa laadittaessa eri vaikutuksia on tarkasteltu erikseen, eikä kokonaisarviointia haittojen yhteisvaikutuksista elinympäristön terveellisyyteen, turvallisuuteen ja viihtyvyyteen ole tehty.** Yhteisvaikutusten arvioinnin merkitystä korostavat kaavaratkaisun mukaisen maankäyttömuutoksen merkittävyys sekä se, että osayleiskaava muodostaa viimeisen suunnittelutason, jolla osayleiskaavassa alueelle osoitetun maankäytön yhteisvaikutuksia on mahdollista arvioida kattavasti. Asemakaava laaditaan vain osayleiskaavassa osoitetuille kaivosteollisuusalueille, eikä kattava kokonaisvaikutusten arviointi ole enää mahdollista tässä suunnittelussa. Tällaista maankäytöllistä kokonaisarviointia ei ole mahdollista tehdä myöskään kaivostoiminnan harjoittamisen edellyttämissä lupamenettelyissä.

Hallinto-oikeus katsoo, että näissä oloissa osayleiskaavaa varten ei ole laadittu sellaisia selvityksiä ja vaikutusten arviointeja, joiden nojalla olisi mahdollista luotettavasti arvioida sitä, onko kaavan mukainen kaivostoiminta näiltä osin sovittavissa yhteen terveellistä, turvallista ja viihtyisää elinympäristöä koskevien sisältövaatimusten kanssa. Luotettavasti ei voida arvioida myöskään sitä, aiheuttaako yleiskaava alueen maanomistajille tai muille oikeuden haltijoille kohtuutonta haittaa.

#### *Pohjavesialueiden huomioon ottaminen*

Kolarin kunnan pohjavesiolosuhteita koskevat tutkimukset ja pohjavesien soveltuvuutta vedenhankintaan koskeva luokitustyö ovat olleet kaavaa hyväksyttäessä kesken. Kuervaaran ja Kivivuopionvaaran pohjavesialueet ovat kaavaa laadittaessa kuuluneet pohjavesialueita koskevan luokituksen mukaiseen luokkaan III. Kaavaa laadittaessa on oletettu, että kyseiset pohjavesialueet poistetaan kokonaan pohjavesialueiden luokituksesta. Kaavaasian ollessa hallinto-oikeudessa käsiteltävänä Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on tarkistanut pohjavesialueen luokituksia Kolarin kunnan alueella ja katsonut, että Kuervaaran pohjavesialue tulisi luokitella 2-luokkaan ja Kivivuopionvaaran pohjavesialue E-luokkaan.

Hyväksytyssä kaavaratkaisussa mainituille pohjavesialueille on osoitettu Hannukaisen avolouhosaluetta ja suojavalli. Kaavaselostuksen mukaan Kuervaaran ja Kivivuopionvaaran pohjavesialueisiin kohdistuisi kaivostoiminnan seurauksena voimakas vaikutus. Kaavan selvityksistä ei kuitenkaan tarkemmin ilmene, merkitsevätkö kaavassa pohjavesialueille osoitetut toiminnot käytännössä pohjavesialueiden vähintäänkin osittaista menettämistä, eikä kaavaa laadittaessa ole selvitetty, olisiko ja millä keinoin pohjavesialueille kohdistuvia vaikutuksia mahdollista välttää tai olennaisella tavalla lieventää. Hyväksytyssä kaavaratkaisussa ei liioin ole annettu Kuervaaran ja Kivivuopionvaaran pohjavesialueita ja niiden pohjavesivarojen suojelemista koskevia kaavamääräyksiä, jotka ohjaisivat kaavan toteuttamista. Tässä tilanteessa kaavan selvitykset ja kaavamääräykset huomioon ottaen

asiassa ei voida riittävällä tavalla varmistua siitä, että kaavaratkaisu täyttäisi mainittujen pohjavesialueiden osalta maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n 2 momentissa säädetyn turvallisen ja terveellisen elinympäristön sisältövaatimuksen ja vaatimuksen luonnonarvojen vaalimisesta.

#### *Poronhoidon edellytysten turvaaminen*

Kaavaratkaisun perusteena olevien selvitysten mukaan kaivoshankkeella on merkittävä vaikutus Muonion paliskunnan porotalouden olosuhteisiin. Maanotto, melu, pöly, tärinä, lentokivet, liikenteen lisääntyminen ja muuttuminen sekä Hannukaisen ja Rautuvaaran alueet yhdistävä hihnakuuljetin johtavat porojen käyttäytymisen muutoksiin, kuten välttämiskäyttäytymiseen ja laiduntamisen vähenemiseen kaivostoimintojen lähellä. Myös porojen luontaisessa laidunkierrossa käyttämien luonnollisten reittien on arvioitu muuttuvan ja porotaloudessa käytettäviä pysyviä rakennelmia on arvioitu jouduttavan siirtämään useita kertoja. Porojen vaellusreittien, lisääntymisalueiden ja kuljetusreittien keskeisen sijainnin vuoksi vaikutus laidunalueille on arvioitu korkeaksi. Selvityksissä on pidetty mahdollisena myös sitä, että ilmenee sellaisia ennalta-arvaamattomia vaikutuksia, jotka johtavat koko laidunnus- ja poronhoitojärjestelmän uudelleen arviointiin.

Hallinto-oikeus toteaa, että vaikka kaavaratkaisussa kaivostoimintaan varattu maankäyttö on Muonion paliskunnan pinta-alaan suhteutettuna vähäinen ja vaikka osayleiskaavassa on pyritty turvaamaan porotalouden toiminta- ja kehittämisedellytyksiä osoittamalla poronhoitoon tarvittavia alueita ja antamalla näitä turvaavia määräyksiä, kaavaratkaisun mukaisten poronhoidon kannalta tärkeiden rakenteiden ja alueiden välittömään läheisyyteen sijoittuvien kaivostoimintojen ja sen edellyttämän maantie- ja rautatieliikenteen vaikutukset alueella harjoitettavalle poronhoidolle olisivat merkittävän kielteisiä. Asiassa saadun selvityksen perusteella näitä haitallisia vaikutuksia ei hallinto-oikeuden arvion mukaan ole enää kaavan toteuttamisvaiheessa mahdollista olennaisella tavalla lieventää.

Kaavaratkaisun perustana olevissa selvityksissä on katsottu, että kielteiset haitat paliskunnan poronhoidolle voidaan välttää erityisesti kompensoimalla haitat paliskunnalle. Tältä osin hallinto-oikeus toteaa, että kun arvioidaan osayleiskaavan sisältövaatimusten täyttymistä, välitöntä oikeudellista merkitystä ei voida antaa mahdollisuudelle sopia yksityisoikeudellisten haittojen kompensoimisesta. Osayleiskaava ei täytä maakuntakaavan suunnittelumääräyksissä asetettuja vaatimuksia poronhoidon edellytysten turvaamisesta. Maakuntakaava ei näin ollen ole tältä osin ollut maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 1 momentissa ja 39 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla ohjeena osayleiskaavaa laadittaessa.

#### *Johtopäätös*

Kun otetaan huomioon edellä kohdissa vaikutuksista asuinkäyttöön ja alueella liikkuviin ihmisiin, pohjavesialueiden huomioon ottamisesta ja poronhoidon edellytysten turvaamisesta lausuttu, Kolarin kunnanvaltuuston päätös on kuntalain 135 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla lainvastainen.

Valtuuston päätös on siten kumottava. Lausuminen muista valituksissa esitetyistä valitusperusteista ei näissä oloissa ole tarpeen.

### **Oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevat vaatimukset**

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Pykälän 2 momentin mukaan korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Valituksenalainen päätös on kumottu Raimo Roinisen ja hänen asiakumppaneidensa, Äkäslompolon Kyläyhdistys ry:n ja sen asiakumppaneiden sekä Hanna Yksjärven ja Mika Haverilan valitusten johdosta. Asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen olisi pidettävä kohtuuttomana, että oikeudenkäyntikuluvaatimuksen esittäneet Roininen asiakumppaneineen ja Äkäslompolon Kyläyhdistys ry asiakumppaneineen joutuisivat itse kokonaan vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Raimo Roininen asiakumppaneineen on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista yhteensä 25 753,96 eurolla. Kuluvaatimus on koostunut kuluerittelyissä yksilöidyille valittajille itselleen oikeudenkäyntikirjelmien laatimisesta ja selvitysten hankkimisesta maksettavista, yhteensä 12 109 euron kuluista sekä valittajien lisäksi käyttämälle asiamiehelle lähinnä oikeudellisesta konsultoinnista ja luonnoksien tarkistamisesta maksettavasta, yhteensä 13 644,96 euron suuruudesta palkkiosta. Hallinto-oikeus toteaa, että valittajille itselleen suoritettava oikeudenkäyntikulujen korvaus on poikkeuksellista eikä se saa olla korvaus oikeudenkäyntiin osallistumisesta tai siihen valmistautumisesta aiheutuvasta tavanomaisesta vaivannäöstä. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 97 §:n 2 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuolelle voidaan kuitenkin suorittaa korvausta myös oikeudenkäynnistä aiheutuneesta työstä. Asian laadun ja laajuuden sekä valittajien asiassa suorittamat tarpeelliset pidettävät toimenpiteet huomioon ottaen hallinto-oikeus on arvioinut valittajille itselleen suoritettavan kohtuullisen korvauksen suuruudeksi 1 000 euroa. Valittajien asiamiehen asiassa suorittamiin tarpeellisina pidettäviin toimenpiteisiin nähden hallinto-oikeus on arvioinut asiamiehen kohtuullisena pidettävän palkkion määräksi 3 000 euroa. Korvattavien oikeudenkäyntikulujen määrä on siten yhteensä 4 000 euroa.

Äkäslompolon Kyläyhdistys ry asiakumppaneineen on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista yhteensä 18 724 eurolla. Äkäslompolon Kyläyhdistys ry ja sen asiakumppanit ovat toimittaneet hallinto-oikeuteen myös sellaisia selvityksiä ja kirjelmiä, jotka eivät ole olleet tarpeen kysymyksessä olevan asian selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi. Asian laadun ja laajuuden sekä Äkäslompolon Kyläyhdistys ry:n ja sen asiakumppaneiden

asiamiehen asiassa suorittamat tarpeellisena pidettävät toimenpiteet huomioon ottaen hallinto-oikeus on arvioinut Äkäslompolon Kyläyhdistys ry:n ja sen asiakumppaneiden kohtuullisiksi oikeudenkäyntikulujen määräksi 10 000 euroa.

Kyösti Vanhan ja hänen asiakumppaneidensa valitus on jätetty hallinto-oikeudessa myöhästyneenä tutkimatta. Asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen ei ole pidettävä kohtuuttomana, että Kyösti Vanha asiakumppaneineen vastaa itse oikeudenkäyntikuluistaan.

#### Sovelletut oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslaki 9 §, 20 § 1 mom, 32 § 1 mom, 35 §, 39 §, 54 §, 62 § ja 188 § 1 mom  
 Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 81 § 2 mom 1 ja 4 kohdat, 95 § 1 mom, 97 § 1 mom 1 ja 4 kohdat sekä 2 mom ja 100 §  
 Kuntalaki 3 §, 135 § ja 137 § 1 mom  
 Hallintolaki 49 § 2 ja 3 mom ja 53 a § 1 mom  
 Tuomioistuinlaki 4 luku 1 §  
 Maankäyttö- ja rakennusasetus 1 §, 19 § 1 mom, 30 § 1 mom ja 32 §

#### Muutoksenhaku

Tämä päätös on annettu julkipanon jälkeen. Päätöksen antopäivä näkyy päätöksen ensimmäiseltä sivulta.

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Maankäyttö- ja rakennuslain 191 §:n 4 momentin mukaan kuitenkin muilla kuin kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen siltä osin, kuin hallinto-oikeus on kumonnut kunnan viranomaisen tekemän kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen.

Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Selostus valitusluvan myöntämisen edellytyksistä ja hakumenettelystä on liitteenä (Valituslupa, julkipano).

#### Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Renne Pulkkinen, Anne-Mari Keskitalo ja Laura Juntunen.

Esittelevä jäsen

Laura Juntunen

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

## Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös

1) Ylläksen Laavu Oy, sähköpostitse

Oikeudenkäyntimaksu  
260 euroa

2) Aili Tapojärvi-Lantto, sähköpostitse

Hallintolain 56 §:n 2 momentin mukaan valituksen ensimmäisen allekirjoittajan Aili Tapojärvi-Lanton on tämän päätöksen tiedoksi saatuaan ilmoitettava päätöksestä valituskirjelmän toiselle allekirjoittajalle Ana Alvarado-Tapojärvelle. Jos hän tämän laiminlyö, hän on hallintolain 68 §:n 1 momentin mukaan velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä tai asiakirjan toimittamatta jättämisestä taikka sen viivästymisestä aiheutuneen vahingon, sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun ja muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi.

Oikeudenkäyntimaksu  
maksutta

3) Raimo Roininen asiakumppaneineen / asiamies Raimo Roininen, sähköpostitse

Oikeudenkäyntimaksu  
maksutta

4) Äkäslompolon Kyläyhdistys ry:n ja sen asiakumppaneiden asiamies, sähköpostitse

Oikeudenkäyntimaksu  
maksutta

5) Hanna Yksjärvi, sähköpostitse

Hallintolain 56 §:n 2 momentin mukaan valituksen ensimmäisen allekirjoittajan Hanna Yksjärven on tämän päätöksen tiedoksi saatuaan ilmoitettava päätöksestä valituskirjelmän toiselle allekirjoittajalle Mika Haverilalle. Jos hän tämän laiminlyö, hän on hallintolain 68 §:n 1 momentin mukaan velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä tai asiakirjan toimittamatta jättämisestä taikka sen viivästymisestä aiheutuneen vahingon, sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun ja muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi.

Oikeudenkäyntimaksu  
maksutta



6) Kyösti Vanhan ja hänen asiakumppaneidensa asiamies, sähköpostitse

Oikeudenkäyntimaksu  
260 euroa, josta valittajat vastaavat yhteisvastuullisesti

Jäljennös maksutta Kolarin kunnanhallitus, sähköpostitse  
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat  
vastuualue, sähköpostitse  
Suomen ympäristökeskus, kirjeitse

Tiedoksi tilastollista seuranta varten Ympäristöministeriö

Oikeudenkäyntimaksun peruste

Tuomioistuinmaksulaki  
Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1383/2018)

Ohje oikeudenkäyntimaksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiselle

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä päätöksen esittelijältä kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimus toimitetaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle.

**Pohjois-Suomen hallinto-oikeus**

**Osoite:** PL 189 (Torikatu 34-40), 90101 OULU

**Puhelin:** 029 56 42800 **Telekopio:** 029 56 42841

**Sähköposti:** [pohjois-suomi.hao@oikeus.fi](mailto:pohjois-suomi.hao@oikeus.fi)

**Sähköinen asiointipalvelu:** <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>